

Jenni Kauranen

Kuntoutujan ja ammattilaisen välinen kohtaaminen kuntoutujan voimaantumiseksi

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Toimintaterapeutti YAMK

Kuntoutuksen tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

25.2.2025

Tiivistelmä

Tekijä(t):	Jenni Kauranen
Otsikko:	Kuntoutujan ja ammattilaisen välinen kohtaaminen kuntoutujan voimaantumisen edistämiseksi
Sivumäärä:	33 sivua + 6 liitettä
Aika:	25.2.2025
Tutkinto:	Toimintaterapeutti YAMK
Tutkinto-ohjelma:	Kuntoutus
Ohjaaja(t):	Yliopettaja Salla Sipari Lehtori Nea Vänskä

Tutkimuksellisen kehittämistyön tavoitteena oli kuvata kuntoutujan ja ammattilaisen välisen kohtaamisen tekijöitä kuntoutujan voimaantumisen edistämiseksi. Tutkimuksellinen kehittämistyö toteutettiin laadullisella aineiston keruulla kuntoutujilta ja kuntoutusalan ammattilaisilta. Aineisto kerättiin sähköisellä Google Forms - kyselylomakkeella sekä paperisella kyselylomakkeella. Kuntoutujien ikähaarukat sijoituivat 35–45-, 55–56- ja yli 65 vuotiaisiin. Kyselyyn osallistui neljä kuntoutujaa ja kuusi ammattilaista. Aineisto analysoitiin laadullisella aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä.

Tulosten mukaan kohtaaminen ammattilaisen kanssa edistää kuntoutujan voimaantumista. Kuntoutujien näkemysten mukaan voimaannuttavan kohtaamisen edistäviä tekijöitä olivat avoin vuorovaikutus, huomioiduksi tuleminen, luottamus, kiireetön ja rauhallinen ilmapiiri. Ammattilaisten näkemysten mukaan edistäviä tekijöitä ovat mm. ajan antaminen, kiireettömyys, avoimuus, yhteinen ymmärrys, ympäristön vaikuttavat tekijät, arvostava läsnäolo, nähdyksi ja kuulluksi tuleminen sekä vuorovaikutus. Kuntoutujien mukaan kohtaamisen rajoittavia tekijöitä ovat ympäristön tuottama äänimaailma esim. kovat äänet ja se ettei tule kuulluksi. Ammattilaisten tulosten mukaan rajoittavia tekijöitä ovat kiire, terapeutin omien voimavarojen vähyyys, tulosvastuu sekä suorituspaine organisaatiolle. Rajoittaviksi tekijöiksi näkemyksissä ilmenee myös se, ettei yhteistä ymmärrystä synny ja se, ettei kuntoutuja sitoudu omaan kuntoutukseen. Tulosten mukaan kehittämistarpeita ovat ympäristöllisten tekijöiden ja äänimaailman huomiointi kuntoutujan ja ammattilaisen välisessä kohtaamisessa voimaantumisen edistämiseksi. Lisäksi tarkasteluun tulee ottaa ammattilaisten omien voimavarojen riittävyys kiireisessä asiakastyössä ja samalla kuntoutujalle yksilöllinen ja arvostava kohtaaminen omassa kuntoutuksessaan.

Tutkimuksellisen työn tuloksia ja kuvausta voidaan hyödyntää laaja-alaisesti eri aloilla toimintatapojen ja ympäristön suunnitteluun ja kehittämiseen, jossa keskiössä on ihmisten välinen kohtaaminen. Kohtaaminen on universaalia ihmisyyttä ja siksi myös yksilön, yhteisön sekä yhteiskunnan hyvinvointia tukevaa vastavuoroista sosiaalisuutta, jota ihminen tarvitsee.

Avainsanat:	Kohtaaminen, voimaantuminen, kuntoutus, kuntoutuminen
-------------	---

Tämän opinnäytetyön alkuperä on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

Abstract

Author(s): Jenni Kauranen
Title: Encounter between the rehabilitatee person and the professional to promote the empowerment of the rehabilitated person
Number of Pages: 33 pages + 6 appendices
Date: 25 February 2025

Degree: Master of Health Care
Degree Programme: Rehabilitation
Instructor(s): Salla Sipari, Principal Lecturer
Nea Vänskä, Senior Lecturer

The aim of the research was to describe the factors of the encounter between the rehabilitant and the professional in order to promote the empowerment of the rehabilitant. The research was carried out by collecting qualitative data from rehabilitants and rehabilitation professionals. The data was collected through an electronic Google Forms - questionnaire and a paper questionnaire. The age ranges of the rehabilitated persons were 35–45 years old, 55–56 years old and over 65 years old. Four responses were received from rehabilitees and six responses from professionals. The data was analyzed using qualitative content analysis.

The results show that the encounter with a professional contributes to the empowerment of the rehabilitated person. According to the views of the rehabilitees the factors that promote empowering encounter were open interaction, being noticed, trust, and a calm atmosphere. According to the professionals' findings, limiting factors include the rush, the therapist's own lack of resources, the responsibility for results and the pressure to perform for the organization. Lack of shared understanding and lack of commitment to successful rehabilitation are also described as limiting factors for the encountering. According to the results, the development needs include taking environmental factors and the soundscape into account in the empowering encounter between the rehabilitant and the professional. In addition, the sufficiency of the professionals' own power resources in busy client work and, at the same time, an individual and appreciative encounter for the rehabilitant in their own rehabilitation should be taken into consideration.

The results and description of the research work can be used in a wide range of sectors for to plan and design of policies and environments, where the focus is a people-to-people encounters. Encounter is a universal humanity and therefore a reciprocal sociality that supports the well-being of the individual, the community and society, which individual needs.

Keywords: Encounter, empowerment, rehabilitation

The originality of this thesis has been checked using Turnitin Originality Check service.

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Voimaannuttava kohtaaminen kuntoutuksessa	8
2.1	Kuntoutujan voimaantumista edistävä kohtaaminen	8
2.2	Voimaantumiseen vaikuttavia tekijöitä kuntoutuksessa	9
2.3	Kohtaamiseen vaikuttavia tekijöitä kuntoutuksessa	10
2.4	Ympäristön ulottuvuudet ja vaikuttavat tekijät kohtauksessa	11
3	Toimintaympäristö	13
4	Tarkoitus, tavoite, kehittämistehtävä	13
5	Menetelmälliset ratkaisut	14
5.1	Tutkimuksellinen lähestymistapa	14
5.2	Tiedontuottajien valinta ja kuvaus	14
5.3	Aineiston keruu	15
5.4	Aineiston analysointi	16
6	Tuloksena voimaannuttavan kohtauksen edistäviä ja rajoittavia tekijöitä kuntoutujien ja ammattilaisten näkökulmista	18
6.1	Voimaannuttavan kohtauksen edistävät ja rajoittavat tekijät kuntoutujien näkökulmista	18
6.2	Voimaannuttavaa kohtauksista edistävät ja rajoittavat tekijät kuntoutusalan ammattilaisten näkökulmista	20
7	Tuotoksena kuvaus kuntoutujan ja ammattilaisen välisen kohtauksen tekijöistä kuntoutujan voimaantumiseksi	23
8	Pohdinta	24
8.1	Tulosten tarkastelu	24
8.2	Tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmällisten ratkaisujen pohdinta	27
8.3	Tutkimuksellisen työn eettiset kysymykset	29
8.4	Tutkimuksellisen kehittämistyön hyödynnettävyys ja jatkokehittämistarpeet	31
	Lähteet	33

Liitteet

Liite 1. Tiedote tutkimuksesta

Liite 2. Qr -koodi kuntoutujalle

Liite 3. Qr – koodi kuntoutusalan ammattilaiselle

Liite 4. Kyselylomake kuntoutujalle

Liite 5. Kyselylomake kuntoutusalan ammattilaiselle

Liite 6. Esimerkki aineiston analyysistä

1 Johdanto

Valtioneuvoston (2015) kärkihankkeessa mainitaan, jotta sosiaali-, ja terveydenalan palvelut olisivat enemmän asiakas- ja kuntoutujälähtöisiä tulisi vahvistaa kokemusasi-
antuntijoiden käyttöä sekä lisätä heidän osallisuuttaan (Lindh & Hautala 2022: 235; Val-
tioneuvosto 2015:20). Yksilön hyvinvointia vahvistaa asiakas- ja kuntoutujälähtöisyys
kuntoutuspalvelussa kuulemalla kuntoutujaa. Kuntoutujan kuuleminen edistää tarpeen-
mukaisten ja yksilöllisen kuntoutuspalvelun toteuttamisen. (Härkääpää & Kippola-Pää-
könen & Butchert & Järvikoski & Kallinen 2020:17.) Tärkeimpänä kuntoutujan hyvin-
voinnin edistävänä tekijänä tunnustetaan yksilön oma mahdollisuus vaikuttaa omaan
elämään ja ympäristöönsä. Kokonaisuudessaan, hyvinvoiva yhteiskunta tuottaa kaikille
yksilöille hyvinvointia ja se näyttäytyy hyvänä sosiaalisena vuorovaikutuksena, kommu-
nikaationa, jaettuina arvoina sekä osallistumisesta. (Fadjukoff 2022: 329-330; Härkä-
pää ym. 2020:17.)

Tutkijat ovat olleet kiinnostuneita kuntoutujien vaikutusmahdollisuuksista terveyden-
huollossa, sillä kuntoutuja nähdään yhdenvertaisena jäsenenä kuntoutuksessa (Kar-
hula 2024:3). Siksi terveydenhuollon ammattilaiset pyrkivät kiinnittämään enemmän
huomiota kuntoutujien ja heidän läheistensä tyytyväisyyteen sekä saamaan tietoa hei-
dän näkemyksistä kuntoutuksessa (Edwards & Walker & Duff 2015: 77; Lindh & Hautala
2022: 232-235).

Sosiaali- ja terveysala perustuu sosiaalisuuteen ja viestintään ja se tapahtuu kasvok-
kain kuntoutujan ja ammattilaisen välillä (Karjalainen & Wallenius-Penttilä 2020: 8).
Viestintä on sosiaalista vuorovaikutusta kahden yksilön välillä ja se huomioidaan kun-
toutuksen alalla. Tänä päivänä yhä vahvemmin sosiaaliseen näkökulmaan liitetään em-
powerment (voimaantumisen)-ajattelua ja tällä pyritään löytämään sosiaalisia tekijöitä,
jotka loisivat mahdollisuuksia kuntoutujan elämänlaadulle ja osallisuudelle (Lindh &
Hautala 2022: 232). Kuntoutujälähtöisyys ja kohtaamisen merkitys ovat korostetussa
asemassa aina ja se näyttäytyy ammattilaisilla ystävällisenä asennoitumisena kohtaa-
misessa kuntoutujaa kohtaan. Ammattilaiselta odotetaan palvelevaa ja hyvää kohtaa-
amisen kykyä, mutta toisaalta heiltä toivotaan myös nopeutta, sujuvuutta, tuloksia, että
vaikuttavuutta yritykselle. (Notko 2016: 33.) Lait, kuten Tasa-arvo laki (Finlex), ohjaa
ammattilaisia kohtaamaan kuntoutujat tasavertaisesti riippumatta iästä tai sukupuo-
lesta. Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista määrittää, että yksilöllä
on oikeus hyvään kohteluun ja palveluun (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja

oikeuksista; Oksanen & Poikolainen 2018; Finlex). Kuntoutujan kohtaamiseen vaikuttaa ammattilaisen oma asenne, mutta myös yhteiskunnalliset- ja institutionaaliset rakenteet. Palvelujärjestelmän tulisi toimia niin, että se mahdollistaa kuntoutujalle aidon ja läsnä olevan kohtaamisen osaavien ammattilaisten avulla. (Notko 2016: 33; Mattila 2007: 20.) Tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden vaatiminen onkin muokannut kuntoutujan ja ammattilaisen kohtaamisen- hetken enemmän liike-elämän tapoihin painottuvaksi teknisyydeksi ja kohtaamiseen panostaminen ei ole ollutkaan enää merkityksellistä tai arvokasta. Kohtaamisen vaikutusta kuntoutukseen ei myöskään juuri tutkita, mutta ymmärretään, että onnistuneella kohtaamisella on vaikutusta hyvään tulokselliseen kuntoutukseen ja kuntoutujan kuntoutumiseen. (Mönkkönen 2018:16-18; Kallio 2017: 25.)

Tässä tutkimuksellisessa kehittämistyössä käsite voimaannuttava *kohtaaminen* ja *voimaantuminen* ovat tämän tutkimuksellisen kehittämistyön ytimessä. Voimaannuttava *kohtaaminen* määritellään tässä työssä vuorovaikutukselliseksi hetkeksi, joka on aina erilainen, uniikki ja täysin riippuvainen kahdesta kohtaavasta yksilöstä (Mönkkönen 2018:19). *Voimaantumisen* avulla pyritään ymmärtämään yksilön, yhteisön sekä yhteiskunnan kehitystä ja siitä on tullut oma paradigmansa työelämässä (Härkäpää ym. 2020: 19).

Käsite *kuntoutuja* kuvaa tässä työssä yksilöä, joka on vuorovaikutuksellisessa kohtauksessa kuntoutusalan ammattilaisen kanssa ja joka saa Kelan, hyvinvointialueen (Mönkkönen 2018: 18) tai vakuutusyhtiön kustantamaa kuntoutusta. *Kuntoutusalan ammattilainen* määritellään tässä työssä moniammatillisen työyhteisön työntekijäksi. Tutkimuksia kuntoutujan voimaantumisesta sekä kohtaamisen tekijöistä on tehty, mutta kuntoutujan ja ammattilaisen välisestä kohtauksesta ja sen vaikutuksesta kuntoutujan voimaantumiseen ei löytynyt. Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoituksena on kuvata kuntoutujan ja ammattilaisen välisen voimaannuttavan kohtauksen edistäviä ja rajoittavia tekijöitä kuntoutujan voimaantumisen edistämiseksi.

2 Voimaannuttava kohtaaminen kuntoutuksessa

2.1 Kuntoutujan voimaantumista edistävä kohtaaminen

Kuntoutuminen on tavoitteellisesti ja suunnitellusti toteutuva prosessi, jossa kuntoutuja on keskiössä ja se vaatii kuntoutujan aktiivista osallistumista (Rämö & Salminen & Rajavaara & Melkas 2022:13; Härkäpää ym. 2020: 17). Kuntoutuksessa voidaan pyrkiä vahvistamaan, tukemaan tai palauttamaan toimintakykyä erilaisin kuntouttavain keinoin. Tavoitteena on aina edistää kuntoutujan kokonaisvaltaista toimintakykyä, itsenäistä selviytymistä ja osallistumisen mahdollisuuksia -ja kykyisyyttä omassa elämässään. (STM; (KELA; Rämö ym. 2022:13.) Kuntoutuksessa, kuntoutuja ja ammattilainen kohtaavat toisensa ja kohtaamisen avulla kuntoutuja ja ammattilainen etsivät yhdessä ymmärryksen siitä, mikä kuntoutuksessa on kuntoutujalle tärkeää (Hautala ym. 2015: 90).

Voimaannuttava kohtaaminen on aina uniikki ja yksilöllinen tapahtuma. Se on vuorovaikutuksellinen teeskentelemätön tilanne, joka on aina erilainen ja täysin riippuvainen kahdesta kohtaavasta yksilöstä (Mönkkönen 2018:19; Mattila 2007: 33). Kuntoutuja voi monesti kohtaamisen hetkellä olla epätietoinen ja neuvoton ja se vaatii ammattilaiselta epävarmuuden sietokykyä ja kohtaamisen merkityksellisyyden ymmärtämistä (Suominen & Tuominen 2007: 25). Onnistuneen voimaannuttavan kohtaamisen vaikutuksesta kuntoutujan elämässä voi mahdollistua positiivisia ja haluttuja muutoksia, joihin kuntoutuksessa on pyritty tavoitella. Voimaannuttava kohtaaminen voi jopa herättää kuntoutujalla oivalluksia ja edistää kuntoutujassa voimaantumista, joka tukee hänen omia halujaan pystyä toimia paremmin ja se voi siis tarjota merkityksellisiä kokemuksia, sillä ne syntyvät ihmisten välillä. (Köhler 2022: 23; Mönkkönen 2018:19-20.)

Voimaannuttavassa kohtaamisessa kuntoutujan tulisi saada kokea valtaistumista ja voimaantumisen tunteen edistämistä. Valtaistumisen tunne antaa kuntoutujalle tunteen siitä, että hän pystyy itse vaikuttamaan omaan kuntoutukseen ja sen suunnitteluun (Autti-Rämö ym. 2016: 31). Voimaannuttavan kohtaamisen kriteeri on, että se tukee kuntoutujan kuntoutumista (Köhler 2022: 28) ja sen tulee olla kunnioittavaa tietoista läsnäoloa ja yhteistä avointa dialogia ja tällöin kohtaaminen on voimaannuttavaa (Sosiaali- ja terveysalan tietopalvelu). Voimaantumisen edistäminen toteutuu siis jo yhteisessä kohtaamisessa, jossa kuntoutuja tulee kuulluksi (Salminen & Järvikoski & Härkäpää 2016:31).

Kuntoutujan ja ammattilaisen väliseen voimaannuttavaan kohtaamiseen tarvitaan molemmilta puolista ymmärrystä siitä, että kohtaaminen on merkityksellistä ja tärkeää. Kohtaaminen vastaa molempien kohtaajien tarpeeseen olla yhteydessä toisen kanssa ja tulla aidosti nähdyksi (Karjalainen & Wallenius-Penttilä 2020: 140; Mönkkönen 2018: 17-18; Kallio 2017: 23; Mattila 2007: 31.) Ammattilaisen tulee työnsä ja osaamisensa kautta luoda rationaalinen polku kohtaamisen etenemiselle, jotta tietäminen ja ymmärtäminen etenee molemmilla ja se edistää kuntoutujan kuntoutumista. (Dunderfelt 2001: 150; Autti-Rämö ym. 2016: 32; Mönkkönen 2018:21.) Jotta ammattilainen kykenee voimaannuttavaan kohtaamiseen, tarvitsee hän ymmärrystä ja arvostusta itseän. Tämä edistää ammattilaisen omaa valtaistumista, omaa voimaantumista, jolloin arvostava ja kunnioittava kohtaaminen kuntoutujan kanssa mahdollistuu (Notko 2016:33).

2.2 Voimaantumiseen vaikuttavia tekijöitä kuntoutuksessa

Teoriat voimaantumisesta sisältävät kuntoutujassa itsessään tapahtuma prosesseja, jonka mukaan erilaiset toiminnot tai rakenteet voivat olla voimaannuttavia itselle. Tällainen voimaantumista edistävä toiminto voi olla yksilölle esim. osallistuminen omiin järjestöihin tai kuuluminen yhteisöön (Siitonen 1999: 93.) Kuntoutujan kyky saavuttaa omia tavoitteita ja aikaansaada tavoitteita kuvastaa kuntoutujan omaa voimaantuneisuutta. Tämä ilmentää kuntoutujan omien tarpeiden tyydyttyneisyyttä, joka vahvistaa kuntoutujalle voimaantumisen tunnetta (Räsänen 2014:65.) Voimaantuminen näyttäytyy kuntoutujassa hyvänä itsetuntona ja kykyä asettaa omia tavoitteita ja saavuttaa päämääriä. Siitosen (1999) mukaan toista ihmistä ei voida voimaannuttaa, mutta kun kuntoutujalle mahdollistetaan hyvinvoinnin rakentuminen tarjoamalla kunnioitusta, arvostusta, avointa kommunikointia, turvallisuuden tunnetta sekä luottamusta, voi kuntoutuja tunnistaa itsessään voimavaransa, jotka häntä vahvistaa ja voimaannuttaa (Siitonen 1999: 95,88; Räsänen 2014: 33).

Emener:n (1991) mukaan voimaantuminen on ajattelutapa ja kuntoutujan tulisi tuntea itsensä voimaantuneeksi, jotta voisi kokea voimaantuneisuutta. Voimaantuneisuus näyttäytyy kuntoutujalla myönteisyytenä ja positiivisena latauksena. Voimaantunut kuntoutuja haluaa tehdä myös parhaansa. (Siitonen 1999:61.) Kun olosuhteet, ympäristöt, työyhteisö ja kuntoutusalan ammattilaiset toimivat hyvin yhteen ja hyvin yhdessä tällöin kuntoutuspalvelu, koko järjestelmä sekä kuntoutuksen työyhteisö pystyvät edistämään kuntoutujan voimaantumista (Siitonen 1999:61). Ammattilaisen tehtävä on rohkaista kuntoutujaa voimaantumisessaan (Emener 1991: 10).

Sisäinen voimaantuminen kuntoutujalla rakentuu Räsänen (2006) mukaan myös samoista tekijöistä kuin Siitosen (1999). Vapaus, vastuu, luottamus ammattilaisiin ja ympäristöön, jotka tarjoavat myönteisen ilmapiirin. Nämä tekijät vaikuttavat toisiinsa ja näiden tulisi ilmentyä voimaantumisen. (Notko 2016:32–33; Siitonen 1999: 61.) Voimaantumiseen kuuluu kuntoutujan tunne kykenevyydestä, omasta tahdosta, itsehallinnasta, tunne vapaudesta, tunne pystyvyydestä sekä tunne pystyvyydestä osallistua (Räsänen 2006: 79).

2.3 Kohtaamiseen vaikuttavia tekijöitä kuntoutuksessa

Hyvinvoiva ja olonsa turvalliseksi tunteva kuntoutuja sekä ammattilainen pystyvät toimimaan yhteistyökykyisinä kohtaamisessa kuntoutujan ja ammattilaisen välisessä kohtaamisessa, jotta kuntoutujalle mahdollistetaan voimaantumista rakentavat elementit. Yhdenkin elementin sivuutus ammattilaiselta tai kuntoutujalta voi vaikuttaa haittaavasti kuntoutujan kokemuksen rakentumiseen (Kallio 2017: 155, 203). Kohtaamisessa tulee näyttäytyä sensitiivisyys, kunnioittava kohtelu kuntoutujaa kohtaan, kuntoutujan tulee saada tunne tuen saamisesta, kuntoutujan tulee tunnistaa itselle asetetut vaatimukset tasapainoisina ja saada tunne, että pystyy itse vaikuttamaan omiin päätöksentekoihin. Kiireessä, stressaantuneena, kuormittuneena ei toista voi voimaannuttavasti kohdata (Kallio 2017: 27; Lindh & Hautala 2022: 235). Mikäli kohtaaminen ammattilaisen kanssa on myönteinen voi kuntoutuja kokea voimaantumista ja kykenevyyttä kuntoutua ja palata esimerkiksi takaisin työelämään (Mussener & Svensson & Soderberg & Alexanderson 2005:1; Cheruiyot & Brysiewicz 2019:14; Mattila 2007: 14).

Yksilöillä on kohtaamisessa mukanaan omat historiansa, kulttuuriset taustansa, uskomuksensa ja toiveensa. Ammattieettiset ohjeet ohjaavat kuntoutusalan ammattilaisia kuntoutujan kohtaamisessa ja kohtelussa (Topo & Autti-Rämö 2016: 87). Valtaistavan ja voimaannuttavan kohtaamisen lähtökohtana on kuntoutujan kuuleminen. Kohtaamisessa mahdollistetaan myös kuntoutujan osallistuminen suunnitteluun ja päätöksen tekkoon omassa kuntoutuksessa tukemalla hänen voimavarojaan (Salminen & Järviskoski & Härkäpää 2016: 31.) Kuntoutujan valtaistaminen kuntoutuksessa vähentää myös liiallista riippuvuutta kuntoutusalan ammattilaiseen ja tukee kuntoutujan omaa itsenäisyyttä, joka kuntoutuksessa onkin isona päätavoitteena (Notko 2016: 33).

Kallion (2017) mukaan kohtaamisessa kohtaavien yksilöiden pyrkimys tulisi olla samalla puolella tasa-arvoisina (Kallio 2017: 20). Myös Mattila (2007) on samaa mieltä, että ammattilaisen suorittamisen tarpeen tai asetetun paineen sijaan pitäisi olla enemmän läsnäoloa, jakamista sekä välittämistä. Vaikka ammattilainen on työntekijä kohtaamisen hetkessä, ovat ammattilainen ja kuntoutuja tasavertaisia ihmisinä kohtaamisessa. (Mattila 2007:12, 32.) Tämä näkökulma kuntoutuksessa onkin juuri asiakas -ja kuntoutujälähtöistä. Se, että ammattilainen tunnistaa ja tunnustaa jokaisen kuntoutujan yksilönä ja uniikkina toimii se luomispohjana hyvälle arvostavalle kohtaamiselle (Banks 2004:32). Kohtaamisessa kuntoutujalla kuin ammattilaisella on molemmilla vastuu myönteisen kohtaamisen mahdollistumisesta. Hyvät ympäristöt, olosuhteet tai toiminta eivät takaa valmista myönteistä kohtaamista, vaan kohtaamista ohjaa kohtaavien yksilöiden vastavuoroisuus ja yhteensopivuus. Kohdatuksi tulemisen tunne on kyseenalaistamaton ja se on usein lyhyt hetki, eikä kohtaaminen välttämättä aina ole myönteinen juuri sinä hetkenä, kun sitä itse toivoisi (Kallio 2017:152–153), mutta myönteiseen voimaannuttavaan kohtaamiseen tulee kuntoutuksessa ammattilaisen pyrkiä. Kohtaamisessa tulee asettua toisen äärelle ja tunnistaa mitä itse tuo kohtaamiseen hetkeen ja kuinka mahdollistaa toiselle voimaannuttava inhimillinen kohtaaminen. Kohtaaminen on kuntoutujan ja ammattilaisen yhteinen tila, joka tuotetaan yhdessä kohtaamisen hetkessä. Kohtaamisessa kuntoutuja ja ammattilainen kohtaavat kasvokkain ja haluavat yhdessä jakaa ihmisyyden. (Mattila 2007:13, 33; Hytönen 2016: 5.)

2.4 Ympäristön ulottuvuudet ja vaikuttavat tekijät kohtaamisessa

Kuntoutuksessa on tarkoitus edistää kuntoutujan suoriutumista toiminnoista ja osallistumisista niin kuntoutuksessa kuin omassa elämässään erilaisissa ympäristöissä. Kuntoutujan sosiaalisen verkoston ja toimintaympäristöjen huomioiminen kuntoutujan kuntoutuksessa perustuu kuntoutuksen hyviin käytänteisiin ja on kuntoutujälähtöistä (Härkäpää ym. 2020:18). Ympäristöön sisältyy sosiaalinen, kulttuurinen -fyysinen- ja rakennettu ympäristö (Töytäri & Kanto-Ronkanen 2016: 358; Hautala & Hämäläinen & Mäkelä & Rusi-Pyykönen 2016:30–33). Lisäksi ICF määrittelee ympäristöön kuuluvan myös asenneympäristön, jolla tarkoitetaan esim. ihmisten negatiivista asennetta, joka vaikuttaa heikentävästi kuntoutujan suoriutumiseen tai toimimiseen ympäristössä (ICF 2016: 202-203; Härkäpää ym. 2020: 18). Ympäristötekijöitä ovat kuntoutujalle myös hänen oma sosiaalinen tuki verkostonsa esim. perhe, tuki -ja palvelut, apuvälineet, perhe

ja harrastukset (Autti-Rämö & Salminen & Rajavaara & Melkas 2022: 13; Härkäpää ym. 2020: 18).

Kuntoutus on kokonaisuudessaan sosiaalista vuorovaikutusta (Sipari 2021:8) ja siinä kohtaaminen tapahtuu. Kohtaaminen toteutuu aina yksilöiden välillä jossain tilassa, ympäristössä, hetkessä ja siksi ympäristön sosiaalinen piirre on kohtaavien yksilöiden vastuulla. Ympäristön sosiaalinen negatiivinen piirre voi olla esimerkiksi ilmapiirin kiireys, joka estää kuntoutujaa saavuttamasta omia tavoitteita ja samalla se vaikuttaa yksilön tapaan kohdata ammattilainen. Ympäristön sosiaalinen positiivinen piirre voi olla luottamusta ja luottamuksen tunnetta herättävä kohtaaminen. (Kielhofner 2008: 86; Hautala ym. 2016: 32; Siitonen 1999: 142.) Esimerkiksi ammattilaisen tuottamaan kohtaamisen laatuun vaikuttavia tekijöitä ovat mm. kiire, puutteelliset fyysiset työtilat ja ympäristöt, yrityksen omat toimintatavat ja käytännöt, kulttuuriset ja kielelliset haasteet (Perkka-Jortikka 2007: 14; Mönkkönen 2018: 19–20; Kallio 2017: 27). Tämä tukee ajatusta siitä, että yksilöllä, toiminnalla sekä ympäristöllä on keskinäisesti dynaaminen suhde toisiinsa (Autti-Rämö ym. 2016: 34; Hautala 2016: 108) ja sekä toiminta, että kohtaamisen tapahtuma sitovat yksilön ympäristöönsä (Hautala ym. 2016: 32).

Ympäristössä kuntoutuja tulisi nähdä vuorovaikutteisena ja aktiivisena toimijana (Tapaninen 2002: 43). Kuntoutuja nähdään kokonaisvaltaisesti tärkeänä yksilönä, johon hänen oma ja muu ympäristönsä vaikuttavat. Kuntoutujan ympäristön vaikuttavia tekijöitä on muun muassa koti, perhe, luonnonympäristö ja rakennettu ympäristö (Räsänen 2014: 28). Ympäristö on tilallisesti pysyvä, mutta se kuitenkin muovautuu alati tilassa olevien ihmisten vuorovaikutuksellisen suhteen perusteella (Tapaninen & Kauppinen & Kivinen & Kurenniemi & Pajukoski 2002: 26; Harra 2014: 3; Räsänen 2014: 30).

Ammattilaisen tehtävänä on tunnistaa hyvän vuorovaikutteiseen tilaan, hetkeen mahdollistavat tekijät sekä tunnistaa tekijät, jotka tukevat kuntoutujan kasvua ja kehitystä ja muokata ne vieläkin paremmaksi (Tapaninen 2002: 43; Räsänen 2014: 66) esimerkiksi toimintaympäristöä kehittämällä (Autti-Rämö ym 2016: 30; Hautala ym. 2016: 108). Kohtaamisen ympäristön luonne ja sen tarjoamat mahdollisuudet ja esteet voivat vaikuttaa kuntoutuksessa haluttuihin ja tavoiteltuihin muutosten mahdollisuuksien toteutumiseen (Harra 2014: 82; Kielhofner 2008: 87; Hautala ym. 2016: 108). Ympäristön tulee olla turvallinen ja tukea kuntoutujan toimintakykyä (Tapaninen 2002: 90; Hautala ym. 2015: 32).

3 Toimintaympäristö

Tutkimuksellisessa kehittämistyössä tutkimusympäristö on yksityisen yrityksen työyksikkö, jossa kuntoutuja ja ammattilainen kohtaavat toisensa. Työyksikkö on aiemmin ollut vain yhden kuntoutusalan palvelua tarjoava oma yrityksensä, mutta tänä päivänä se kuuluu isommalle yritykselle ja samalla kuntoutusalan palvelut ovat laajentuneet. Yrityksessä on satoja työntekijöitä ja se tarjoaa monipuolisesti kuntoutuksen palveluja esimerkiksi Kelan ja hyvinvointialueiden asiakaskunnalle. Tässä paikallisessa työyksikössä on eri kuntoutusalan ammattilaisia ja he muodostavat moniammatillisen työyhteisön. Moniammatilliseen työyhteisöön kuuluu toimintaterapeutteja, fysioterapeutteja, sosiaalityöntekijöitä, sosionomeja sekä sairaanhoitajia. Osa työntekijöistä työskentelee viitenä päivänä viikossa, osa muutamana päivänä. Osa työntekijöistä työskentelee vain vastaanotto eli toimistotiloissa ja osa työntekijöistä toteuttaa niin vastaanotto- kuin kotikäyntejä. Tutkimuksellisen kehittämistyön tekijä työskentelee yksikössä satunnaisesti toteuttaen kuntoutupalveluita monipuolisesti niin vastaanotolla kuin kuntoutujien omissa elämän ympäristöissä. Yksikössä on tarjolla kuntosali, jossa vieraillee päivittäin niin kuntoutujia kuin itsemaksavia asiakkaita.

4 Tarkoitus, tavoite, kehittämistehtävä

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoituksena oli kuvata kuntoutujan ja ammattilaisen välisen voimaannuttavan kohtaamisen edistäviä ja rajoittavia tekijöitä kuntoutujan voimaantumisen edistämiseksi.

Tutkimustehtävänä oli:

Kuvata voimaannuttavan kohtaamisen edistäviä sekä rajoittavia tekijöitä

- a) kuntoutujien näkökulmasta.
- b) kuntoutusalan ammattilaisten näkökulmasta.

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tuotoksena syntyi kuvaus kuntoutujan ja ammattilaisen välisen kuntoutujaa voimaannuttavan kohtaamisen tekijöistä.

5 Menetelmälliset ratkaisut

5.1 Tutkimuksellinen lähestymistapa

Tässä tutkimuksellisessa kehittämistyössä on laadullinen lähestymistapa ja tässä yhdistyvät teoriaan perustuva aineiston keruu kysely sekä tiedontuottajien näkemykset tutkittavasta ilmiöstä (Kiviniemi 2018: 78; Vilka 2021: 64). Näin aiheesta tuotetaan syvällisempi ymmärrys (Toikko & Rantanen 2009: 22; Kananen 2014: 23). Tieto tuotettiin tutkimuksellisen kehittämistyön tutkimusympäristössä laadullisen tutkimuksen mukaisella aineistonkeruu menetelmällä, lomakekyselyin.

Tätä tutkimuksellista kehittämistyön tutkimustehtävää ohjasi Jürgen Habermasin (1972) praktinen eli käytännön intressi. Praktinen tiedonintressi näyttäytyi konkretiana osallistamalla kuntoutusalan ammattilaisia ja kuntoutujia tutkimuskyselyyn. (Toikko & Rantanen 2009:45-46.) Praktinen tiedonintressi liittyy kommunikaatioon ja auttaa ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä nyt ja tulevaisuudessa ja tämä sopii tutkimuksellisen kehittämistyön tutkimustehtävään (Vilka 2021:64).

5.2 Tiedontuottajien valinta ja kuvaus

Tiedontuottajiksi valittiin kaikki yksikössä käyvät kuntoutajat, itse maksavat asiakkaat sekä yksikön työntekijät eli kuntoutusalan ammattilaiset, joita ovat toimintaterapeutit, fysioterapeutit, sosionomit ja sosiaalityöntekijät sekä kaksi palvelupäällikköä, jotka vierailivat satunnaisesti yksikössä. Tiedontuottajaksi valikoitui suomen kielen omaavat kuntoutajat sekä ammattilaiset, sillä tutkimuskysely valmistettiin suomenkieliseksi. Tiedontuottajiksi ei valittu kuntoutujien avustajia (esim. henkilökohtainen avustaja), mutta he saivat auttaa kuntoutujaa täyttämään paperisen, - tai sähköisen kyselyn.

Tiedontuottajille laadittiin Tiedote tutkimuksesta ja tietosuojaseloste (Liite 1), jossa kerrottiin tarkemmin tutkimuksesta, tutkimuksen tarkoituksesta ja tavoitteesta sekä vapaaehtoisuudesta, lisäksi tarkemmat tiedot mm. tutkimuksen ajankohdasta sekä aineistonhallinnastasuunnitelmasta. Kyselyt kuntoutujille ja asiakkaille olivat tarjolla tutkimuksellisen kehittämisentyön yksikössä odotusaulassa. Paperiset kyselyt olivat esillä sivupöydällä, johon oli asetettu herätteeksi myös iso karkkikulho, vesikannu, mukeja sekä Qr-koodi kuvake, josta pääsi sähköiseen kyselyyn. Ammattilaisille paperinen ja sähköinen

kysely oli sijoitettu taukokuoneeseen ruokapöydälle, joka on tilan keskiössä ja heti nähtävillä. Kuntoutujien kyselyn palautuslaatikko oli myös odotusaulassa karkkikulhon vieressä ja ammattilaisten palautuslaatikko oli taukokuoneen sivupöydällä. Palautuslaatikot olivat valmistettu värikkäiksi, jotka pyrkivät myös osaltansa herättämään tiedontuottajien huomion.

Kuntoutujia osallistui tutkimukseen neljä ja kuntoutuksen ammattilaisia kuusi. Kuntoutujien ikähaarukat sijoituivat kolmeen ikähaarukkaan 35–45-vuotiaat, 55–65-vuotiaat sekä yli 65-vuotiaisiin. Kaikki kuntoutujat olivat vastanneet saavansa joko Kelan, hyvinvointialueen tai vakuutusyhtiön kustantamaa kuntoutusta. Kuntoutusalan ammattilaisilta ei tutkimuksen tekijä kysynyt ikäryhmiä, ei ammatteja eikä esim. työssäoloajan pituutta, sillä nämä tiedot olisivat voineet lisätä tunnistamisen mahdollisuutta tutkimuksen teki-jälle.

5.3 Aineiston keruu

Tässä tutkimuksellisessa kehittämistyössä aineisto kerättiin kyselylomakkein kuntoutujilta ja kuntoutusalan ammattilaisilta. Kyselylomakkeen kysymykset perustuvat teoreettiseen viitekehykseen. Kehyksessä olevat käsitteet ja teorian yhteenvedon perusteella muotoillut kysymykset ohjasivat tutkimuksellisen kehittämistyön laatua ja luotettavuutta sekä ohjasivat tiedontuottajia vastaamaan kyselyyn tutkimustehtävään vastaamiseksi (Hirsjärvi & Hurme 2011: 37, 184; Kananen 2009: 62). Kyselylomake aineistonkeruu menetelmänä antoi vastaajien jäädä nimettömäksi, antoi yksilöllisen oman tavan vastata, oli asiakaslähtöinen sekä mahdollisti oman ajattelun ilmaisun. (Tuomi ym. 2018: 84; Hirsjärvi & Hurme 2011: 35; Vilka 2021: 94.)

Aineisto tutkimustehtävään kerättiin 16.8.-28.8.2024 Google Forms -ohjelmistossa laaditulla sähköisellä kyselyllä (Qr-koodi ohje Liite 2 ja Liite 3) ja perinteisenä paperisena kyselynä (Liite 4 ja Liite 5). Tiedontuottajat saivat itse valita haluamansa vastauslomake version. Ja niin kuntoutujat kuin kuntoutusalan ammattilaiset olivat käyttäneet molempia vastauslomake versioita eli tutkimuksen tekijä sai aineistoa sähköisestä Google Forms -kyselystä sekä vanhanaikaisemmasta paperilomake versiosta.

Kyselylomakkeessa oli avoimia -ja suljettuja kysymyksiä. Suljetut kysymykset tarjosivat kyllä-ei vaihtoehtoja, jotka antoivat tarkkoja vastauksia. Avoimissa kysymyksissä oli

mahdollisuus vastata selittävästi ja kuvaavilla vastauksilla ja joihin ei voisi vastata yhdellä sanalla. (Kananen 2009: 62.) Kysymykset laadittiin kuntoutujille ja ammattilaisille samanlaisiksi, jotta tutkimustehtävään saadaan vastaus (Hirsjärvi & Hurme 2011:58-59; Vilka 2021: 94).

Esitestauksia kyselylomakkeille suositellaan tekemään laadullisessa tutkimuksessa monessa eri vaiheessa, siksi sähköisen ja paperisen kyselylomakkeen versioita esitettiin kuntoutusalan ammattilaisilla, jotka työskentelevät eri kuntoutuksen alojen ja palveluiden yksiköissä. Esitestaus auttoi tutkimuksen tekijää kehittämään kyselylomakkeen runkoa, pituutta, selkeyttä, silmäiltävyyttä, vaihtamaan kysymysten järjestystä ja tarkentamaan ja poistamaan kysymyksiä, jotka eivät vastaa tutkimustehtävään. Esitestauksista ei tehty tutkimusyksikön ammattilaisten eikä kuntoutujien kanssa. (Hirsjärvi & Hurme 2011: 72.)

5.4 Aineiston analysointi

Tämä tutkimuksellinen kehittämistyö toteutui laadullisena aineistonkeruuna, sillä tutkimustehtävään tarvittiin näkemyksiä tiedontuottajilta, jotka kohtasivat tutkimusyksikössä. Aineiston analysoinnissa käytettiin kahta menetelmää. Aineistolähtöistä sisällönanalyysi menetelmää hyödynnettiin paperisen ja sähköisen kyselylomakkeen versioissa ammattilaisten kysymyksissä 2-4, kuntoutujien kysymyksissä 2-4 sekä 6 kysymyksissä. Nämä kysymykset ovat avoimia kysymyksiä. Numerointierot johtuvat kyselyissä siitä, että kyselyn alussa kuntoutujilta kysyttiin alustavia kysymyksiä ikään ja kuntoutukseen liittyen. Sisällönanalyysin avulla saadaan ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä sekä ymmärrys kuntoutujien ja ammattilaisten näkemyksistä, mitä ovat kuntoutujan ja ammattilaisen välisen voimaannuttuvan kohtaamisen edistäviä ja rajoittavia tekijöitä kuntoutujan voimaantumisen edistämiseksi. (Valli & Aaltola 2015:74-75; Kananen 2009:18; Vilka 2021:163.)

Analysoinnin valmisteluvaiheessa analyysiyksiköksi valikoitui ajatuskokonaisuus, joka vastasi analyysikysymykseen. (Elo & Kajula & Tohmola & Kääriäinen 2022: 219; Tuomi & Sarajärvi 2009:110; Vilka 2021:164.) Analyysikysymys perustui tutkimustehtävään (Tuomi & Sarajärvi 2009:95; Vilka 2021: 164). Analyysikysymys on: mitkä tekijät a) edistävät ja mitkä tekijät b) rajoittavat kuntoutujan ja ammattilaisen välistä voimaannuttavaa kohtaamista kuntoutujan voimaantumisen edistämiseksi?

Tutkimuksen tekijä perehtyi aineistoon lukemalla sen kokonaisuudessaan läpi ja siten hahmottui kokonaiskuva paperisesta sekä sähköisestä aineistosta. Saatu aineisto vastasi analyysikysymykseen. (Elo & Kajula, Tohmola & Kääriäinen 2022: 215,219.) Aineistolähtöisellä sisällönanalyysimenetelmällä paperinen aineisto tuotiin sähköiseen muotoon taulukkoon. Myös sähköiset vastaukset siirrettiin samaan taulukkoon, jotka olivat omana tiedostona. Kuntoutujien vastauksille oli oma sähköinen tiedostonsa ja ammattilaisille oma tiedostonsa. Kun kaikki vastaukset olivat sähköisessä taulukossa, vastaukset pelkistettiin eli poistettiin tarpeettomat sanat ja tiedot (Elo & Kajula, Tohmola & Kääriäinen 2022: 220; Kananen 2009: 80). Esimerkki analyysitaulukosta löytyy tutkimuksellisen kehittämistyön liitteenä (Liite 6). (Elo & Kajula & Tohmola & Kääriäinen 2022: 220.) Sitten tutkimuksen tekijä tulosti taulukot paperiseksi. Paperisia aineistoja oli näin sujuvampi ryhmitellä omiin samanlaisuuden ja eroavaisuuden ryhmiin ja ryhmistä muodostui alaluokkia. Alaluokat nimettiin niin, että ne kuvaavat ilmaisujen asia ydintä eli otsikko kuvaa luokassa olevia ilmaisuja. Aineiston analyysistä on laadittu kuvaus ja näkemyksiä kuvaava kaavio kappaleessa 8. (Elo & Kajula & Tohmola & Kääriäinen 2022: 220; Hirsjärvi & Hurme 2000:155).

Kuntoutujien ja ammattilaisten näkemykset tutkimuksen tekijä analysoi erikseen omiksi erillisiksi kuvioiksi ja näistä erillisistä kuvioista koostettiin synteesi kuvaus voimaannuttavan kohtaamisen tekijöistä ja jossa ilmenee myös tiedontuottajien näkemykset kuntoutujien voimaantumisen edistävästä tekijöistä.

Kokonaisuudessaan paperisten kyselyiden tuottama aineisto oli kirjattuna sisällönanalyysitaulukoihin sivusuuntaisesti, joita syntyi yhteensä kuusi sivua A4. Edistäviä tekijöitä -taulukko kuntoutujilta oli kooltaan 1 A4. Ammattilaisilta taulukko oli kooltaan kaksi A4 sivua. Rajoittavien tekijöiden taulukko kuntoutujilta oli kooltaan yhden A4 ja ammattilaisilta taulukon koko oli kaksi A4 sivua. Google Forms kyselyllä yhteensä annetut vastaukset taulukossa, olisivat mahtuneet yhteen ja samaan Excel taulukkoon, mutta tutkimuksen tekijä piti vastaustaulukot erillisenä, jotta ammattilaisten ja kuntoutujien vastaukset eivät sekoittuisi keskenkään. Erillisinä taulukoina aineistoa oli helpompi tulkita. Ammattilaisten sähköinen aineisto oli kooltaan 11.7kb ja kuntoutujien sähköinen aineisto oli kooltaan 9.5 kb.

6 Tuloksena voimaannuttavan kohtaamisen edistäviä ja rajoittavia tekijöitä kuntoutujien ja ammattilaisten näkökulmista

6.1 Voimaannuttavan kohtaamisen edistävät ja rajoittavat tekijät kuntoutujien näkökulmasta

Kuntoutujien vastauksia tuli yhteensä neljä. Kaikki kuntoutujat saivat joko Kelan, hyvinvointialueen tai vakuutusyhtiön myöntämää ja kustantamaa kuntoutusta. Kuntoutujien ikähaarukat sijoittuivat 35–45- vuotiaat, 55–65- vuotiaat sekä yli 65-vuotiaisiin. Sähköiseen kyselyyn oli vastannut yksi kuntoutuja. Kolme muuta vastausta oli tehty paperiseen kyselyyn.

Kuntoutujien mielestä kohtaaminen edisti voimaantumista. Yhdessä näkemyksessä perusteluna oli kirjattuna ”*hyvät tyypit terapeutteina*”.

Kuntoutujien antamista näkemyksistä ilmeni voimaannuttavalle kohtaamiselle rajoittaviksi tekijöiksi ympäristölliset tekijät, ympäristön tuottama äänimaailma. Näkemyksissä ilmeni se, että ympäristön tuottama äänimaailma vaikuttaa heikentävästi ja rajoittavasti kohtaamiseen ja voivat keskeyttää kohtaamisen vuorovaikutuksellisen hetken. Näkemyksissä ilmeni myös eritasoisia ympäristön ääniä kuten: jotain rikkoutuu, melu tai keskeytykset. Rajoittavaksi tekijäksi ilmeni se, ettei tullut kuulluksi tai se ettei tapahtunut kohtaamista. Myös kiire ilmeni rajoittavaksi tekijäksi voimaannuttavalle kohtaamiselle.

Kuntoutujien tulosten mukaan voimaannuttavan kohtaamisen edistäviksi tekijöiksi ilmeni avoimuus vuorovaikutuksessa, kuntoutujan tunne huomioiduksi tulemisesta ja luottamus toiseen. Edistäviksi tekijöiksi ilmeni rauhallisuus tilanteessa sekä kiireettömältä tuntuva ja aito ilmapiiri koettiin edistäväksi tekijäksi voimaannuttavalle kohtaamiselle.

Voimaantumisen edistävät tekijät kuvattuna alla taulukossa (Taulukko 3.). *Valittu määrä*- sarakkeessa kuvautuu edistävän tekijän valintamäärä numeerisesti. Näkemyksissä ilmenee se, että kukaan kuntoutuja ei ollut valinnut kaikkia tekijöitä vaan jokaiselta vastaajalta oli jäänyt jokin tekijä valitsematta.

Taulukko 3. Voimaantumisen edistävät tekijät kuntoutujien näkemykset. * Merkitty tekijä on tiedontuottajan itse nimeämä tekijä.

Voimaantumisen edistävät tekijät	valittu määrä / kokonaismäärästä (4)
avoin keskustelu	3/4
huomaavaisuus	2/4
arvostus	1/4
läsnäolo	3/4
kuulluksi tuleminen	2/4
kunnioitus	1/4
tasavertaisuus	1/4
yhteinen ymmärrys	2/4
yhteinen luottamus*	itse kirjattu tekijä

Kolme kuntoutujaa oli valinnut *avoin keskustelu* ja *läsnäolo*-tekijät edistäviksi tekijöiksi. Avoin keskustelu ja läsnäolo tekijät saivat eniten valintamääriä voimaantumista edistäviksi tekijöiksi. Kaksi kuntoutujaa oli valinnut *huomaavaisuuden*, *kuulluksi tulemisen* ja *yhteinen ymmärryksen* edistäviksi tekijöiksi. Yksi oli valinnut *kunnioituksen*, *arvostuksen* ja *tasavertaisuuden* voimaantumisen edistäviksi tekijöiksi. Avoimen kysymyksen tuloksissa ilmeni, se että voimaantumista estäviksi ja rajoittaviksi tekijöiksi kuvattiin ”*en pysty päättämään omasta kuntoutuksesta*”, ”*en tule kuulluksi*”, ”*en saavuta tavoitteita sekä koen, etten tule ymmärretyksi*”.

6.2 Voimaannuttavaa kohtaamista edistävät ja rajoittavat tekijät kuntoutusalan ammattilaisten näkökulmasta

Ammattilaisten vastauksia tuli kaiken kaikkiaan kuusi. Neljä ammattilaista oli vastannut sähköiseen kyselyyn ja kaksi paperiseen versioon. Ammatilaiset vastasivat *Kyllä*, kysymykseen: Edistääkö kohtaaminen kuntoutujan voimaantumista? Tulosten mukaan ammattilaisten mielestä kohtaaminen edistää kuntoutujan voimaantumista. Perusteluiluina ammatilaiset kuvaavat, että kohtaaminen on *"oleellinen osa koko prosessia"*, *"kuntoutujan voimaantuminen tai itsepystyvyys on oleellinen osa terapian onnistumista"*, *"kohtaaminen voi auttaa terapian onnistumista"*, *"kohtaaminen voi romuttaa koko homman jo alkuvaiheessa"* ja että *"taitava ammattilainen huomioi kohtaamisen merkityksen ja tarkoituksen."*

Voimaannuttavan kohtaamisen edistäviin tekijöihin ammattilaisten näkemyksissä ilmeni ajan antaminen kohtaamiselle ja kuntoutujalle. Tuloksissa ilmeni, että kohtaamiselle tulee varata ja suunnitella riittävästi aikaa. Kun on aikaa, kohtaaminen mahdollistuu ja, että se on rauhallinen sekä kiireetön. Edistäviksi tekijöiksi ilmeni avoin yhteinen vuorovaikutus, jossa syntyy yhteinen ymmärrys ja kuntoutujan tarpeiden huomiointi. Tilan antaminen kuntoutujalle ja kuntoutujan tarpeille mahdollistaa kuntoutujan kuulemisen kohtaamisessa. Ammatilaisen ja kuntoutujan välinen yhteinen ymmärrys ilmenee edistävänä tekijänä kohtaamiselle. Avoin yhteinen vuorovaikutus, joka toteutuu myös ikätasoisesti kuntoutujan kanssa, ilmeni edistäviksi tekijöiksi voimaannuttavalle kohtaamiselle.

Erityisesti nuorten kanssa tärkeää olla samalla aallolla.

Rauhallinen ympäristö ilmenee voimaannuttavaa kohtaamista edistäväksi tekijäksi. Tulosten mukaan on tärkeää, että ympäristön kohtaamista edistävät tekijät tunnustetaan ja, että häiriötekijät on minimoitu. Ammatilaisten näkemyksissä ilmeni myös arvostava läsnä oleva kohtaaminen voimaannuttavan kohtaamisen edistäväksi tekijäksi. Kuntoutujan tunne tulla nähdyksi ja kuulluksi omana itsenään edistää voimaannuttavaa kohtaamista.

Se, että kuntoutuja tulee nähdyksi ja kuulluksi sellaisena, kun on.

Edistäviksi tekijöiksi kohtaamiselle ilmeni yhteinen *luottamus* kuntoutujan ja ammattilaisen välillä. *Organisaation kulttuuri ymmärtää kohtaamisen merkityksen* edistää voimaannuttavaa kohtaamista kuntoutujan ja ammattilaisen välillä.

Rajoittavia tekijöitä kohtaamiselle ilmeni kiire ja ajan puute. Terapeutin omat voimavarat, terapeutin omien voimavarojen vähyys tai niiden puute vaikuttavat pystyvyyteen olla läsnä kuntoutujalle. Rajoittaviin tekijöihin ilmeni se, ettei ammattilainen ole läsnä.

Terapiatilanne ei ole tehty kohtaamista tukevaksi.

Voimaantumista rajoittaviksi tekijöiksi ammattilaisten näkemyksissä ilmeni kuntoutujan mielenhyvinvointiin liittyviä kuvauksia kuten kuntoutujan pessimistisyys, masentuneisuus, kuntoutujalla ei ole motivaatiota taikka kiinnostusta omaa terveyttä kohtaan. Omaisten heikko kiinnostus kuntoutujan kuntoutumista kohtaan ilmeni myös kuntoutujan voimaantumista heikentäväksi tekijäksi. Myös kuntoutujan tunne siitä, ettei tule kuulluksi ilmeni heikentäväksi tekijäksi.

Kuntoutujan voimaantumista edistäviksi tekijöiksi ammattilaiset nimesivät kaikki kahdeksan tekijää, jotka olivat kyselyssä valmiiksi nimettyjä. Ammattilaisten tulosten mukaan kuntoutujan voimaantumiseen vaikuttivat edistävästi *huomaavaisuus, avoin keskustelu, kuulluksi tuleminen, kunnioitus, arvostus, tasavertaisuus, läsnäolo ja yhteinen ymmärrys*. Taulukossa (Taulukko 2.) ilmenee kuuden kuntoutusalan ammattilaisen välitsema voimaantumista edistävä tekijä numeerisesti.

Taulukko 2. Kuntoutujan voimaantumisen edistävät tekijät ammattilaisten näkemyksistä.

Voimaannuttavan kohtaamisen tekijä	valittu edistäväksi tekijäksi / kokonaismäärästä (6)
Huomaavaisuus	4/6
Avoin keskustelu	4/6
Kuulluksi tuleminen	6/6
Kunnioitus	6/6

Arvostus	6/6
Tasavertaisuus	4/6
Läsnäolo	6/6
Yhteinen ymmärrys	3/6

Taulukossa ilmenee, että kolme ammattilaista on nimennyt *Yhteinen ymmärrys*- tekijän edistäväksi tekijäksi, mutta on kuitenkin saanut pienimmän valintamäärän ammattilaisilta. Neljä ammattilaista on valinnut *tasavertaisuus*, *avoin keskustelu* ja *huomaavaisuus*- tekijät edistäviksi tekijöiksi. Kaikki kuusi ammattilaista olivat samaa mieltä siitä, että kuntoutujan voimaantumista edistävät tekijät ovat *Läsnäolo*, *Arvostus*, *Kunnioitus* ja *Kuulluksi tuleminen*. Kaikki voimaantumista edistävät tekijät tuli valituiksi. Mikään näistä teoriasta nousseista tekijöistä ei jäänyt ilman valintaa. Lisäksi ammattilaiset olivat nimenneet kuntoutujan voimaantumiselle edistäviksi tekijöiksi *aitous*, *oma itsensä* ja *huumorin*.

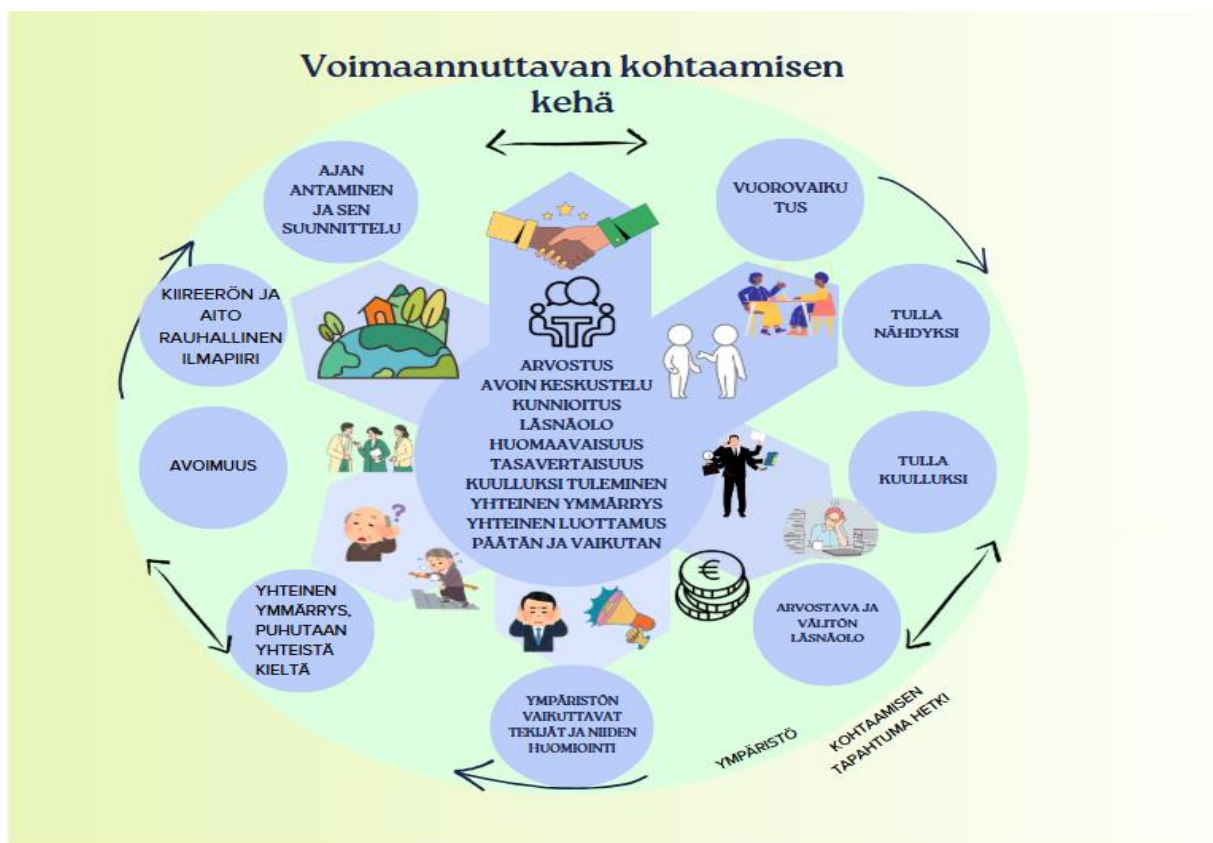
Rajoittaviksi tekijöiksi voimaannuttavalle kohtaamiselle ilmenee organisaation ja työtehtävien vaikutus kuntoutujan huomiointiin. Näkemyksissä ilmenee, että työ pitää tehdä näkyväksi organisaatiolle. Kiire, tulosvastuu ja suorituspaine organisaatiolle rajoittavat voimauttavaa kohtaamista ja vievät huomion pois kuntoutujasta.

Joutuu tekemään erilaisia kirjaamisia, jotka vievät huomion pois asiakkaasta.

Rajoittavana tekijänä ilmenee yhteisen ymmärryksen puuttuminen. Ei synny yhteisymmärrystä ja mikäli ei löydy yhteistä säveltä. Lisäksi ammattilaisten näkemyksissä ilmeni rajoittaviksi tekijöiksi ympäristön vaikuttavat tekijät, ympäristö tai olosuhteet eivät tue kohtaamista. Myös kuntoutujan sitoutuminen kuntoutukseen ilmeni kohtaamista rajoittavaksi tekijäksi, kun kuntoutuja ei ole sitoutunut omaan kuntoutukseensa.

7 Tuotoksena kuvaus kuntoutujan ja ammattilaisen välisen kohtaamisen tekijöistä kuntoutujan voimaantumiseksi

Tutkimuksellisen kehittämistyön tuotoksena syntyi yhteenvetokuvio Voimaannuttavan kohtaamisen kehä. Synteesiin on koottu kuntoutujien ja kuntoutusalan ammattilaisten näkemykset kuntoutujan ja ammattilaisen välisen kohtaamisen tekijöistä kuntoutujan voimaantumisen edistämiseksi. Kuvaus esitettyä alapuolella (Kuvio 1.).

Kuvio 1. Voimaannuttavan kohtaamisen kehä.

Kehä muodostuu alati vastavuoroisesta, koko aika etenevästä ja takaisinpäin liikkuvasta vuorovaikutteisesta suhteesta kahden yksilön välillä, jotka kohtaavat. Vihreä taustalla näyttäytyvä ympyrä kuvaa kohtaamisen tilannetta ja kontekstia, jossa kohtaaminen yksilöiden välillä toteutuu. Voimaannuttavan kohtaamisen kehän keskiöön sijoituu nyt kuntoutujan voimaantumisen edistäviä tekijöitä, jotka pyrkivät aina olemaan läsnä kohtaamisessa. Voimaantumista edistäviä tekijöitä ovat arvostus, kunnioitus, avoin keskustelu, läsnäolo, tasavertaisuus, huomaavaisuus, kuulluksi tuleminen, yhteinen ymmärrys, yhteinen luottamus ja tunne omasta toimijuudesta pystyä päättämään ja

vaikuttamaan itse omassa kuntoutuksessa. Voimaannuttavassa kohtaamisessa edistetään kuntoutujan voimaantumista, kun nämä tekijät ovat molemmissa kohtaavissa yksilöissä sisäisenä tunteena.

Voimaantumisen ydintekijöistä ulospäin ohjautuvat nuolet ja visuaaliset kuvat. Ylöspäin ohjautuvat nuolet kuvaavat edistäviä tekijöitä ja alaspäin ohjautuvat nuolet kuvaavat rajoittavia tekijöitä voimaannuttavalle kohtaamiselle. Yhdeksän sinistä ympyrää, jotka kaareutuvat voimaantumisen tekijöiden ja nuolien ympärille, pyrkivät olemaan alati läsnä ja samalla kannattelemaan kahden yksilön välistä kohtaamista kuntoutujan voimaantumisen edistämiseksi. Yhdeksään voimaannuttavan kohtaamisen tekijään kuuluu ajan antaminen ja sen suunnittelu, kiireetön ja aito rauhallinen ilmapiiri, avoimuus, yhteinen ymmärrys ja yhteinen kieli, ympäristön vaikuttavat tekijät ja niiden minimointi, arvostava ja välitön läsnäolo, tunteet tulla kuulluksi ja tunne tulla nähdyksi sekä vuorovaihtus. Nämä yhdeksän tekijää tarvitaan voimaannuttavaan kohtaamiseen.

Nämä kaikki sisältyvät kohtaamiseen ja kohtaaminen tapahtuu aina jossakin ympäristössä, tilassa ja kontekstissa. Kohtaamisen ympäristöä kuvaa pyöreä vihreä ympyrä, joka sijoittuu kohtaamisen tekijöiden sekä voimaannuttavan ydin ympyrän taustalle. Ympäristön taustalla ja uloimpana alueena on vielä vihreä neliö, joka kuviossa kuvaa kohtaamisen tapahtuma hetkeä, aikaa. Kaikelle kohtaamiselle on myös oma aikansa, oma hetkensä, jolloin se tapahtuu, oli kellon tai vuorokauden aika mikä tahansa.

8 Pohdinta

8.1 Tulosten tarkastelu

Tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoituksena oli tuottaa kuvaus kuntoutujan ja ammattilaisen välisen kohtaamisen tekijöistä kuntoutujan voimaantumisen edistämiseksi. Kuvauksessa ilmenee nyt kuntoutujien sekä kuntoutusalan ammattilaisten näkemykset tekijöistä. Työn tuotoksena syntyi kuvaus (kuvio 1), jonka nimi on Voimaannuttavan kohtaamisen kehä.

Tiedontuottajien näkemysten perusteella voimaannuttava kohtaaminen edistää kuntoutujan voimaantumista. Kohtaaminen mahdollistaa yhteisen ymmärryksen ihmisten välillä (Dunderfelt 2001:147). Kohtaaminen koetaan tärkeäksi voimaantumista edistäväksi vuorovaikutukselliseksi hetkeksi kahden ihmisen välillä. Kuntoutujan kohtaaminen on kaiken perusta koko kuntoutusprosessin alkamiselle ja sen koko toteutukselle. Kohtaaminen on sosiaalisuutta, sosiaalista näkökulmaa kuntoutujan kuntoutuksessa, joka pyrkii lisäämään kuntoutujan osallisuutta (Lindh & Hautala 2022: 232-233). Kohtaaminen on osa sosiaalista suhdetta toiseen ja tukee yksilön sosiaalista hyvinvointia. Sosiaalisista suhteista saatu tuki edistää yksilön terveyttä -ja hyvinvointia (Duodecim; Fadjukoff 2022: 330; Härkäpää 2020: 17). Yksilön hyvinvointia kuvaa yksilön tunne omasta onnistumisesta, joukkoon kuulumisesta ja arvostuksen tunteesta. Näitä tukevat myös näkemykset, tulen kuulluksi ja tulen kohdatuksi sellaisena kuin olen. Olemme jatkuvassa vastavuoroisessa vuorovaikutuksen prosessissa omaan elinympäristöön, yhteisöön ja yhteiskuntaan. Lauma eläimenä ihmisen perustarve on yhteenkuuluvuus ja liittyminen toisiin. (Fadjukoff 2022: 329-330.) Hyvinvoinnin jakautuminen tasaisesti yhteiskunnassa mahdollistaa yhteiskunnan kehittymisen ja tukee yhteiskuntaa puuttumaan hillitsevästi esim. sosiaali- ja terveydenhuollon kulujen kasvuun tukemalla kaikkien osallisuutta ja merkityksellistä toimijuutta elämässä (STM 2023: 27). Hyvinvointiin vaikuttavat mm. tunne sisäisestä motivaatiosta ja pystyvyys tehdä työssään itselle merkityksellisiä asioita (Sitra 2014). Näiden tunnistaminen edistää muutosten suunnittelua myös organisaatioissa, työpaikalla, edistää työntekijän hyvinvointia, jolloin työntekijä omalla toiminnallaan pystyy vaikuttamaan positiivisesti koko yhteisön ja yrityksen toimintaan (Työterveyslaitos) sekä täten vaikuttaa myös positiivisesti kuntoutujaan voimaannuttavalla kohtaamisella. Onnistuneella kuntoutujalähtöisellä kohtaamisella on vaikutusta hyvään tulokselliseen kuntoutukseen ja kuntoutujan kuntoutumiseen. (Mönkkönen 2018:16-18; Kallio 2017: 25) Asiakkaiden ja terapeuttien äänellä (2020) tutkimuksen mukaan asiakas- ja kuntoutulähtöisyys toteutuu tasavertaisessa kohtelussa ja kuntoutujan kuulemisessa (Härkäpää & Kippola-Pääkkönen & Butchert & Järvikoski & Kallinen 2020: 1).

Ammattilaisten tulisi pystyä pysähtymään kuntoutujan äärelle ja kuulla kuntoutujan odotukset ja toiveet. Ammatilaisen tulisi antaa kuntoutujalle voimavaroja tukevaa ohjausta ja edistää kuntoutujan motivoitumista oman muutoksen edistämiseksi (Autti-Rämö & Salminen & Rajavaara, Melkas 2022:13). Ammatilaisen työhön kuuluu ammattitaito jatkuvaan kuntoutujan arviointiin ja havainnointiin yhteisessä vastavuoroisessa vuorovaikutuksen prosessissa. Kuntoutujalle tilan antaminen ja tarpeiden huomiointi toteutuvat

yhteisessä kohtaamisessa, jossa kuntoutuja tulee kohdatuksi ja kuulluksi aitona itsenään. (Lindh & Hautala 2022:235.)

Kohtaamista rajoittaa ympäristön tuottamat ja aiheuttamat erilaiset ääniärsykkeet, tilan äänet, kovat äänet ja melut sekä keskeytykset. Fyysistä ympäristöä ei näkemyksissä kuvata tarkemmin esim. käytännöllisiksi taikka epäkäytännöllisiksi.

Ammattilaiset toivat esiin, että organisaation tulos ja suorituspaine heikentävät kohtaamista kuntoutujan kanssa sekä työtehtävät, jotka vievät huomion pois kuntoutujasta. Lisäksi *organisaatio ja työtehtävien vaikutus kuntoutujan huomiointiin* nimettiin heikentäviksi tekijöiksi kohtaamiselle. Kallio (2017) kertoo teoksessaan, ettei voimauttava kohtaaminen onnistu, mikäli ammattilainen tunnistaa itsessään omien voimavarojen puutetta (Kallio 2017: 27). Ammattilainen vaikuttaa muiden pakollisten työtehtävien teolla rajoittavasti kuntoutujan kohtaamiseen ja kuntoutujan tunteeseen tulla kohdatuksi. Esim. tietokoneella kirjatessa vuorovaikutuksellinen hetki katkeaa ja huomio ohjautuu pois kuntoutujasta. Digitalisaation vahvistuessa tänä päivänä alati, ammattilaiset joutuvat päivittäin käyttämään ja olemaan kontaktissa paljon erilaisten laitteiden ja välineiden kanssa. Ne vaikuttavat tapaamme kohdata ihmisiä ja jopa heikentävät vuorovaikutustaitoja. (Mönkkönen 2018: 34.) Nämä tulivat myös ilmi ammattilaisten näkemyksissä kohtaamista heikentäviä tekijöinä. Työtehtävät ja pakolliset kirjaamiset tietokoneelle kuvattiin kohtaamista rajoittavaksi tekijäksi. Tällöin huomio kohdentuu pois kuntoutujasta. Eettisten periaatteiden mukaisesti toimiminen ei ole joka työhetkessä helppoa, mutta kuitenkin sosiaali- ja terveyden alan ammattilaisia ohjaa työssä eettinen toimintaperusta, jossa korostetaan sitä, että inhimillinen kohtaaminen on merkittävää ja tärkeää (Mönkkönen 2018: 37,39) ja sitä ammattilainen haluaa tavoitella ja sitä kohti pyrkiä. Työ halutaan tehdä hyvin ja itseään säästämättä (Ahonen 2017: 26).

Ammattilaisella on vastuu omasta viestinnästään kuntoutujaa kohtaan, sillä molempien tulee saada yhteinen ymmärrys ja molempien kohtaavien tulee ymmärtää toisiaan. Tänä päivänä ammattilaisia haastetaan moninaisesti viestivällä ja monikielisellä asiakaskunnalla esim. ulkomaan kieli, jota ei ammattilainen osaa tai viittomakielellä. (Karjalainen & Wallenius-Penttilä 2020: 8.) Näkemyksissä kuvattu *yhteinen kieli ja puhutaan samaa kieltä*. Nämä tekijät voivat viitata juuri eri kielisyyteen, ammattilaisen ymmärtää kuntoutujan äidinkieltä, mutta tämä voi myös viitata esim. ikätasoisesti käytävään ja toteutuvaan kohtaamiseen ja vuorovaikutukseen, jotta yhteinen ymmärrys syntyy. Niin

sanotusti kulttuurin vaikutusta, kuntoutujan kulttuuriin tai omaan äidinkieleen ei näkemyksissä oltu suoranaisesti nimetty. Kuntoutujan oikeus osallistua ja vaikuttaa omaan kuntoutukseen ja tulla kuulluksi, nähdyksi ja ymmärretyksi omalla äidinkielellään on perusoikeus ja tämä tulisi palvelujärjestelmän mahdollistaa (Ahonen 2017: 26).

8.2 Tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmällisten ratkaisujen pohdinta

Tiedontuottajiksi tutkimukseen valikoitui lopulta kaikki tutkimusyksikössä käyvät kuntoutajat sekä asiakkaat, jotka halusivat vapaaehtoisesti osallistua. Kysely toteutettiin kesäloma aikojen jälkeen elokuussa. Kysely oli saatavilla tiedontuottajille 12 päivän ajan. Tavallisena työpäivänä, jolloin kuntoutuksen ammattilaiset olisivat olleet läsnä tutkimusyksikössä, vastausmäärä kuntoutujilta olisi voinut olla jopa 10 vastausta päivässä. Vastausmäärä jäi kuitenkin hyvin niukaksi johtuen kuntoutusalan ammattilaisten sairastumisista ja tämä korreloi heti vastaanotolla käyviin kuntoutujamääriin. Lisäksi niukkaan vastausmäärään vaikutti se, että monella kuntoutusalan ammattilaisella oli terapiakäynnit kotikäynteinä tai muualla, poissa vastaanottotiloista. Myös viivästyneiden maksusitoumusten määrä vaikutti siihen, että kuntoutujille ei saatu heti varattua terapia-aikoja elokuu-syyskuu kuukausille, jolloin oli yrityksellä myös hieman tyhjäkäyntiä.

Kyselyt toteutettiin kahdella versiolla. Sähköinen kyselylomake Google Forms:ssa sekä paperinen kyselylomake yksityisen yrityksen odotusaulassa. Myös kuntoutujille laadittu Qr- koodi ohje oli seinään esille teipattu kahteen eri katsoja kulmaan. Kuntoutusalan ammattilaisten paperilomakkeet olivat taukokuoneessa sekä Qr-koodi kuvake, josta pääsi sähköiseen kyselyyn. Vastaajat käyttivät molempia kyselylomake versioita ja tämä on tutkimuksen tekijälle positiivinen tulos. Molempiin kyselyversioihin vastausten saaminen kuvastaa tutkimuksen tekijälle sitä, että molemmat kyselyversiot olivat tarpeellisia, ne olivat vastaajille yksilöllisiä ja mielekkäitä. Kyselyn markkinointi, mainonta, sanoittaminen ja siitä puhuminen olisi pitänyt toteutua aktiivisemmin ja tämä olisi toteutunut tutkimuksen tekijän fyysisellä ja aktiivisemmalla läsnäololla. Tutkimuksen tekijä pyrki käymään jokaisena päivänä tutkimusyksikössä pienilläkin tauoilla, jotta pystyi kannustamaan sen hetken läsnä olevia kuntoutujia vastaamaan kyselyyn ja keskustelemaan aiheesta. Tutkimuksen aihe herätti pientä keskustelua ja innostusta kuntoutujissa, *no onhan se tärkeää*.

Lomake tyyppisessä kyselymuodossa haasteeksi ilmeni se, että tutkimusyksikössä käyvillä kuntoutujilla ei ollut riittävästi aikaa niin sanotusti oleskella odotusaulassa sillä monet kuntoutujat liikkuvat apuvälineiden avuin ja käyttivät Kela taxi palvelua, jolloin kyyti oli tilattu terapiaan ennakkoon tietynä aikana tuomaan ja tietynä aikana hakemaan ja pukemiseen sekä muihin toimintoihin kului se aika, kun lomakkeeseen olisi voinut vastata. Tähän tutkimuksen tekijä oli suunnitellut varmuuden vuoksi sähköisen kyselyn, mutta tässä ilmeni haasteeksi se, että puhelimet olivat kuntoutujilla ja asiakkailla melko vanhoja, eikä Qr-koodia pystytty kuvaamaan puhelimen kameralla taikka vähän uudemman puhelimen kameranavelluksessa ei oltu tehty päivitystä, jolloin kamera ei tunnistanut ”typeform” kyselyä. Tämä mataloitti kuntoutujien innostua osallistua vastaamaan edes paperiseen kyselyyn. Monella kuntoutujalla on vielä tänä päivänä käytössään puhelimet, joita hyödynnetään pääosin soitteluun, eikä puhelimet ole niin sanottuja älypuhelimia tai laajemmassa käytössä. Lisäksi kyselyn aikana vierailevat asiakkaat ja kuntoutujat olivat iäkkäitä, joilla voi olla moninaisia haasteita hyvinvoinnin ja terveyden kanssa. Puhelimet ovat tänä päivänä kallista materiaa, jotka vaativat rahallista pääomaa ja puhelimiin ei välttämättä ole mahdollista sijoittaa.

Laadullisen tutkimuksen kirjallisuudessa ei kuvata laadulliselle tutkimukselle tarkkoja suosituksellisia määriä tiedontuottajiksi. Mutta kuitenkin painotetaan sitä, että kun laadullista tutkimusta toteuttaa, niin tutkimuksen tekijän tulee olla tarkka, pystyykö kaikkea aineistoa käyttämään tutkimuksen näkemysten analysoinnissa. Mikäli aineisto jää niukaksi, kirjallisuus suosittelee, että aineisto olisi laadukasta ja sen tulisi vastata tutkimuskysymykseen. Aineistolle ei voida sanoa tapahtuneen saturaatiota. Tutkimuksen tekijä kuitenkin kuvaa, että aineistossa ilmenee toistuvuutta, kun tiedontuottajat ovat nimenneet edistäviä ja rajoittavia tekijöitä. Sisällönanalyysi perustuu tutkimuksen tekijän tulkintaan ja päättelyyn, jonka perustana on näkemyksellinen aineisto ja josta edettiin aineiston käsitteellisempään muotoon tutkittavasta ilmiöstä. Aineiston jäädessä suppeaksi ei aineistoa ole kvantifioitu. (Tuomi & Sarajärvi 2013:112, 120.)

Jotta tutkimukseen olisi saatu enemmän osallistujia tiedontuottajiksi, olisi kyselyn voinut laittaa yksityisen yrityksen Facebook sivustolle sosiaaliseen mediaan tai kyselyä olisi voinut laajentaa toisen paikkakunnan kuntoutusyksikön kanssa. Toisen paikkakunnan yksikköön olisi tutkimuksen tekijä voinut lähettää esim. Qr-koodi kuvakkeet, joihin olisi voitu saada lisää Google Forms kysely vastauksia. Kyselyn laajentaminen toiseen yksikköön olisi kasvattanut osallistujien määriä eli vastauksia olisi tullut enemmän niin kuntoutujilta kuin ammattilaisilta. Laajennettu kysely toiseen yksikköön olisi voinut

tuoda jotakin aivan uutta tulosta. Ammatillaiset eivät olleet juurikaan ehtineet mainostaa kuntoutujia osallistumaan tutkimuksen tekijän tutkimuskyselyyn. Tutkimuksen tekijä aina käydessään pyrki kertomaan lyhyesti tutkimuksesta ja kyselystä läsnä oleville kuntoutujille.

Tutkimuksellisen kehittämistyön merkitykselliset käsitteet rajautuivat voimaannuttavaan kohtaamiseen ja kuntoutujan voimaantumisen edistämiseen. Tutkimuksellisen kehittämistyön näkemykset ja teoria tukevat tekijöitä, jotka edistävät ja rajoittavat kuntoutujan ja ammattilaisen välistä kohtaamista sekä tuo esille tekijät, jotka edistävät kuntoutujan voimaantumista. Kuten teoriassa mainitaan, kohtaaminen tapahtuu kahden yksilön välillä ja kohtaaminen tapahtuu aina jossain ympäristössä. Tutkimuksellisen kehittämistyön rajaukset tuottivat nyt sen, ettei ympäristö ja ympäristön osa-alueet tulleet näkemyksissä selkeästi esille. Kehittämistarve ympäristön tarkasteluun liittyy ympäristön tuottamaan äänimaailmaan, joka on osa fyysistä ympäristöä. Kehittämistarpeita ei ilmennyt ympäristön muissa osa-alueissa kuten kulttuuriseen vaikutukseen, fyysisten tilojen ratkaisuihin taikka asenneympäristöön liittyen. (Hautala ym. 2016: 30–33; ICF.)

8.3 Tutkimuksellisen työn eettiset kysymykset

Tutkimuksellisessa kehittämistyössä on noudatettu hyviä tieteellisiä käytäntöjä sekä tutkimuseettisen neuvottelukunnan suosituksia (TENK 2023). Tutkimuksellisessa kehittämistyössä on huomioitu myös Metropolia ammattikorkeakoulun ohjeistus tutkimuksen etiikasta ja tutkimusaineiston käsittelystä (Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset 2019). Tutkimuksellisen kehittämistyön suunnitelma hyväksyttiin ohjaavien opettajien toimesta. Hyväksynnän jälkeen toteutettiin tutkimuksellinen kysely.

Tutkimuslupaa ei ollut tarvetta hakea tähän tutkimuksellisen kehittämistyöhön yksityisen yrityksen työyksiköltä, sillä yksityistä yritystä ei tässä tutkimuksellisessa kehittämistyössä nimetä eikä tutkimuksellinen kehittämistyö kohdistu yksityiseen yritykseen. Tutkimuslupaa ei tarvinnut hakea myöskään kuntoutujien taikka kuntoutusalan ammattilaisten osallistumisesta tutkimuskyselyyn. Tähän perusteluna se, että kysely ei ole kohdennanut tutkimukseen tarkempaa tiedontuottaja ryhmää taikka toteuta yksilöllisiä haastatteluja eli tutkimuksessa ei ole kerätty henkilötietoja. Tutkimukselliseen kehittämistyöhön osallistuminen kyselylomakkein perustui täysin kuntoutujan ja ammattilaisen omaan vapaaehtoisuuteen vastata ja anonyymisti. Tutkimukseen osallistuvilla kuntou-

tujille sekä kuntoutusalan ammattilaisille laadittiin Tietosuojaseloste- ja suostumuslomake (Liitteet 2), jossa esitettiin tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoitus ja tavoite, kerrottu aineistonhallintasuunnitelmasta, aineiston säilyttämisestä ja tietoturvasta. Tietosuoja- ja suostumuslomake laadittiin eettisten ohjeiden sekä Metropolia ammattikorkeakoulun ohjeiden mukaisesti.

Tutkimuksellisen kehittämistyön tekijä on vierailututkimuksen kyselyn ajankohtana tutkimusyksikössä ja pyrkinyt kannustamaan vierailevia asiakkaita ja kuntoutujia vastaamaan kyselyyn. Tutkimuksen tekijä ei ole muutoin vaikuttanut mahdollisiin tiedontuottajiin. Tutkimuksellisen kehittämistyön tekijä on perehtynyt tutkittavaan ilmiöön ja on ammatillisesti lähellä tutkittavaa aihetta. Päivittäisessä työssä tutkimuksen tekijä pyrkii toteuttamaan kuntoutujille voimaannuttavaa kohtaamista, joka edistää kuntoutujan omaa voimaantumista omassa kuntoutuksessaan. Omia ennakkoluuloja, oletuksia tutkimuksen tekijä on pyrkinyt välttämään aineistoa analysoidessa ja aineistoa on pyritty kuvaamaan lukijalle avoimesti ja ymmärrettävästi. Tutkimuksen tekijällä on ollut pääsy sähköiseen aineistoon. Aineisto poistetaan tutkimuksellisen kehittämistyön valmistuttua, näin aineistoa ei tulla käyttämään muissa tutkimuksissa. Tutkimuksen eettisyys ja eettisyyttä tutkimuksen tekijä on noudattanut ja toteuttanut jokaisessa tutkimuksen vaiheessa.

Kaikki tiedontuottajat olivat raksittaneet suostumuksensa niin sähköiseen kyselylomakeversioon sekä paperiseen versioon. Ja kaikki tiedontuottajat osallistuivat kyselyyn täysin vapaaehtoisesti ja nimettömänä, anonymiteettiä kunnioittaen. Koko tutkimuksellisen kehittämistyön prosessissa kauttaaltaan niin tiedonhankinta- ja tutkimusvaiheessa, arviointimenetelmävaiheessa sekä raportoinnissa on tehty tieteellisen tutkimuksen kriteerejä noudattaen. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023.) Tiedontuottajille oli kyselyssä annettu mahdollisuus lähettää tutkimuksen tekijälle oma sähköpostinsa, mikäli olisivat halunneet tietoa tutkimustuloksista tutkimuksen päätyttyä, mutta yhtäkään sähköpostipyyntöä tiedontuottajalta tutkimuksen tekijä ei ole saanut.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen ammattilailta vaaditaan tänä päivänä paljon oman perustyönsä ja palveluiden saatavuuden ja toteuttamisen lisäksi. Ammattilaisilta sekä johdolta vaaditaan oman ammatillisuuden rajoja ylittäviä taitoja ja osaamista moninaisten muutosten ja uudistusten keskellä. Kaiken tämän ohessa, ammattilaisten pitäisi pystyä myös osallistumaan muutosten edistämiseen ja toimintojen kehittämiseen. (Laulainen

& Zitting & Niiranen 2020: 172.) Kenties tämä näyttäytyi tällä kertaa tässä tutkimuksellisessa työssä niukkana osallistujia määränä.

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön aineiston jäädessä niukaksi vastaajien nimettömyyden takaamiseksi ja varmistamiseksi ilmeni hyväksi päätökseksi jättää kysymättä kuntoutusalan ammattilaisilta lomakkeissa ikää, ikäryhmiä, työskentelyvuosia ja ammattia. Nämä tiedot olisivat kohdentaneet ammattilaisia ja vastaajat olisivat voineet tunnustautua tutkimuksen tekijälle

8.4 Tutkimuksellisen kehittämistyön hyödynnettävyys ja jatkokehittämistarpeet

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tulokset hyödyntävät kehittämisen toimintaympäristössä työntekijöiden ja palvelupäälliköiden kanssa keskusteluissa ja jatkokehittämisen suunnitelmissa. Tutkimuksen kehittämiskohteeksi nousi tuloksissa etenkin ympäristön tuottama äänimaailma. Tulosten mukaan häiritsevät ympäristölliset tekijät vaikuttavat kuntoutujan ja ammattilaisen väliseen voimauttavaan kohtaamiseen haittaavasti ja näin estää kuntoutujan voimaantumisen.

Mikäli kohtaaminen ei kuntoutujan ja ammattilaisen välillä mahdollistu voimauttavaksi, kuntoutujan kuntoutumisenprosessi ei toteudu kuntoutujan ehdoilla tai kuntoutujalle mielekkäänä. Kuntoutujien kokemusasiantuntijuus limittyy aina ammattilaisten työhön (Lindh & Hautala 2022: 235). Kohtaamisessa kuntoutuja ja ammattilainen luovat yhteisen ymmärryksen ja luottamuksen suhteen, joka edistää kuntoutujan osallisuutta kuntoutukseen ja yksilön tieto syvenee yhteiseksi ymmärrykseksi, jolloin rakentuu koko pohja hyvälle yhteistyölle kuntoutujan kuntoutumiseen. (Mönkkönen 2018:31-32; Lindh & Hautala 2022: 235).

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön kuvausta voidaan hyödyntää kohdennetusti yksikössä tai kun koko organisaation yksikköjen tiloja suunnitellaan ja uudistetaan. Tällöin uudistamispyrkimysten keskellä ei sovi unohtaa sosiaali- ja terveystalvöjien eettisiä arvoja, jotka perustuvat asiakkaiden ja potilaiden hyvään. Olennaista olisi asiakkaiden ja palvelujen käyttäjien tarpeiden tunnistaminen ja kuuleminen (Laulainen & Zitting & Niiranen 2020: 155). Pyrkimyksenä kehittämisessä ja uudistamisessa tulisi olla eettisesti kestävä, osallistaa niin kuntoutujia kuin koko tutkimusyksikön työyhteisöä sekä

johtoa, sillä toimintoja kehitetään palvelujen käyttäjille, kuntoutujille. Kuntoutujien kokemustieto on merkityksellistä palvelujen ja sisällön kehittämisessä, että toimivuudessa. Tämä edistäisi myös organisaation, yhteisön ja yksilöiden yhteistyötä edistävien asenteiden kehittämistä. (Laulainen & Zitting & Niiranen 2020:171; Lindh & Hautala 2022: 235.)

Tutkimusyksikön työyhteisö on moniammatillinen ja moninaisen osaamisen merkitys on tulevaisuudessa suuri, haastavoituneen ja ikääntyneen asiakaskunnan myötä. Muutokset ja uudistamiset edellyttävät organisaatioiden uudistusta, vastaamaan paremmin palvelukäyttäjien tarpeita ja sosiaali- ja terveydenalan ammattilaiset ja palveluiden käyttäjät ovat merkittävässä roolissa uudistamisessa ja kehittämisessä. (Laulainen & Zitting & Niiranen 2020:152, 154; Sosiaali- ja terveysministeriö 2022: 319.)

Kohtaaminen on kaiken kaikkiaan sosiaali- ja terveysalan yksi tärkeimmistä kulmakivistä saada yhteys kuntoutujaan, osallistaa kuntoutuja omaan kuntoutumiseen ja edistää kuntoutujan omaa voimaantumisen tunnetta, jotta oma halu ja motivaatio mennä kohti omaa haluttua muutosta mahdollistuu. Vaikka maailma painottuu tällä hetkellä digitalisaation puolelle, on ihmisten väliselle kohtaamiselle aina tarve ja tilaus. Sitra (2022) kirjoittaa, että kohtaamisen merkitys on noussut arvokkaaseen asemaan yhteiskunnallisesti, jopa ekologisesta kriisistä selviytymiseksi. Toisen turvallinen kohtaaminen ja kuuleminen vahvistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta, joka luo yhteisöllisyyttä. Toistemme kohtaaminen ja meidän kytkeytyneisyyden ymmärtäminen luo pohjan yhteiselle toiminnalle. (Sitra 2022.) Myös Suomen tasavallan presidentti Alexander Stubb uuden vuodenpuheessaan (2025) kertoo tärkeäksi arvoksi yksilönvapauden ja yhteisöllisyyden. Yhteiskunnan tulee pohjata tasa-arvoon, yhdenvertaisuuteen sekä yhteenkuuluvuuteen sekä toistemme kohtaamisesta (Tasavallan presidentti 2025). Ihmisyyden tunnistaminen ja mahdollistuminen toteutuu voimaannuttavan kohtaamisen avulla.

Lähteet

Aalto, Anna-Mari & Hurri, Heikki & Härkäpää, Kristiina & Järkikoski, Aila & Kallanranta, Tapani & Karjalainen, Kaija & Kaukonen, Olavi & Laisola-Nuotio, Annika & Malmivaara, Antti & Mannila, Simo & Pohjolainen, Timo & Rissanen, Pekka & Salminen, Jouko K. & Tilvis, Reijo. 2003. Kannattaako kuntoutus? Sosiaali- ja terveysalan tutkimus ja kehittämiskeskus. Stakes. Raportteja 267. Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy.

Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset 2019. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. <https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULU-JEN%20OPINN%20C3%84YTET%20C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?_t=1578480382> Viitattu 23.12.2024

Autti-Rämö, Ilona & Salminen, Anna-Liisa & Rajavaara, Melkas, Susanna. Kuntoutumisen edellytykset. 2016. Teoksessa Kuntoutuminen. Autti-Rämö, Ilona & Salminen, Anna-Liisa & Rajavaara, Marketta & Mellkas, Susanna. 2016. Helsinki: Duodecim Oy.

Autti-Rämö, Ilona & Salminen, Anna-Liisa & Rajavaara, Melkas, Susanna. Kuntoutumisen edellytykset. 2016. Teoksessa Kuntoutuminen. Autti-Rämö, Ilona & Salminen, Anna-Liisa & Rajavaara, Marketta & Melkas, Susanna. 2022. Tallinna: Duodecim Oy.

Cheruiyot, Joan C. & Brysiewicz, Petra. 2019. Patients' Perceptions of Caring and Uncaring Nursing Encounters in Inpatient Rehabilitation Settings. Africa Journal of Nursing and Midwifery. Nro 2. Vol. 21. 14. <<https://journals.co.za/doi/abs/10.25159/2520-5293/5973>>. Viitattu 20.6.2024

Dunderfelt, Tony. 2001. Intuitio ja tunne viestintä. Ihmisten välinen näkymätön yhteys. Helsinki: Dialogia.

Duodecim. Sosiaalinen vuorovaikutus edistää aivojen ja mielen terveyttä koko elämän ajan. <<https://www.duodecim.fi/2020/03/03/sosiaalinen-vuorovaikutus-edistaa-aivojen-ja-mielen-terveytta-koko-elaman-ajan/>> Viitattu 23.8.2024

Edwads, Kelly J. & Walker, Kim & Duff, Jed. 2015. Instruments to measure the inpatient hospital experience: A literature Review. PXJ. Patient Experience Journal. Volume 2. Issue 2. Article 11. 77. <file:///C:/Users/OMISTAJA/Downloads/Instrumentstomeasure-theinpatienthospitalexperience_Aliteraturereview.pdf>. Viitattu 28.3.2024

Elo, Satu & Kajula, Outi & Tohmola, Anniina & Kääriäinen, Maria. 2022. Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. Hoitotiede 2022, 34 (4). 215-225. <file:///C:/Users/OMISTAJA/Downloads/128987-Artikkelin%20teksti-276125-1-10-20230415.pdf>. Viitattu 26.4.2024

Emener, William. G. 1991. Empowerment in rehabilitation. An Empowerment Philosophy for rehabilitation in the 20th Century. Journal of Rehabilitation. Washington, D.C. Vol 57. Iss. 4. 10. <https://research-ebSCO-com.ezproxy.metropolia.fi/c/gnwe6c/viewer/pdf/7zehazbm7b>. Viitattu 20.6.2024.

Fadjukoff, Päivi. 2022. Sosiaalinen hyvinvointi turvaa terveyttä. Helsingin yliopisto. Sosiaalilääketieteellinen aikakausilehti. 2022;59. 327-335. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/0420fc7c-d10d-4479-84ef-7519aeed9027/content> Viitattu 18.8.2024

FINLEX. Laki sosiaalihuollon ja asiakkaan asemasta ja oikeuksista. 1§. Lain tarkoitus. 22.9.2000 / 812. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2000/20000812>. Viitattu 20.1.2024.

FINLEX. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta. 8.8.1986/609. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609#.> Viitattu 2.1.2025.

Hakanen, Jari. 2011. Työn imun käsikirja. Työterveyslaitos. <file:///C:/Users/OMISTAJA/Downloads/tyon-imu-kirja.pdf> Viitattu 18.8.2024

Hallamaa, Jaana. 2017. Yhdessä toimimisen etiikka. Tallinna: Gaudaemus.

Hautala, Tiina & Hämäläinen, Tuula & Mäkelä, Leila & Rusi-Pyykönen, Mari 2016. Toiminnan Voimaa. Toimintaterapia käytännössä. Helsinki: Edita.

Harra, Toini. 2014. Terapeuttinen yhteistoiminta. Asiakkaan osallistamisen mahdollistaminen toimintaterapiassa. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Lapin Yliopisto. 3, 82. <https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/61769/Harra_Toini_Ac-taE_156pdfA.pdf?sequence=2&isAllowed=y>. Viitattu 28.2.2024.

Heikkinen, Hannu L.T & Huttunen, Rauno & Moilanen, Pentti. 1999. Siinä tutkija missä tekijä. Toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja. Jyväskylä: Atena Kustannus.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena. 2011. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelu teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus University Press Oy.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Sajavaara. 2007. Tutki ja kirjoita. Otavan kirjapaino Oy. Helsinki: Tammi.

Härkäpää, Kristiina & Kippola-Pääkkönen, Anu & Butchert, Ulla & Järvikoski, Aila & Kallinen, Mauri. 2020. Asiakkaiden ja terapeuttien äänellä. Kokemuksia ja arvioita Kelan vaativasta lääkinällisestä kuntoutuksesta. Sosiaali- ja terveysturvan raportteja. Helsinki: Kela. <<https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/3eddf5f-6deb-4afe-b78a-ec3515e5385f/content>> Viitattu 21.12.2024

Hytönen, Dora & Matikainen, Hanna. 2016. Appreciative Encounter in the Child Care Services of Mannerheim League for Child Welfare. Thesis. Metropolia University of Applied Sciences. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/115999/Hytönen_Dora.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Viitattu 20.6.2024

ICF. 2016. Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus. Lyhyt versio. Tampere: Suomen Yliopistopaino Oy.

ICF. Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/42407/9513311597_fin.pdf> Viitattu 28.8.2024

Kananen, Jorma. 2009. Toimintatutkimus yritysten kehittämisessä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, Jorma. 2014. Toimintatutkimus kehittämistutkimuksen muotona. Miten kirjoitan toimintatutkimuksen opinnäytetyönä? Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisusarja. Suomen Yliopisto Oy: Juvenes Print.

Kallio, Maaret. 2017. Inhimillisiä kohtaamisia. Helsinki: WSOY.

Karhula, Maarit. 2024. Yhdenvertaisuus kuntoutuksen tutkimuksen näkökulmana. <file:///C:/Users/OMISTAJA/Downloads/144678-Artikkelin%20teksti-332577-1-10-20240402%20(4).pdf> Viitattu 7.12.2024

Karjalainen, Anna-Liisa & Wallenius-Penttilä, Kristina. 2020. Eri tavoin kommunikoivien kohtaaminen sosiaali- ja terveysalan työssä. DIAK. OPETUS. 5. Tampere: Punamusta.

KELA. Mitä kuntoutus on? <<https://www.kela.fi/mita-kuntoutus-on>> Viitattu 23.8.2024

Kielhofner, Gary. 2008. MOHO. Model of human occupation. Theory and application. Fourth edition. University of Illinois. Chicago. The Point.

Kiviniemi, Kari. 2018. Kumpi tuli ensin, muna vai kana? Tutkimuksen teoria-empiirisuhteen vuorovaikutteisuus. Teoksessa Valli, Raine. 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 77.

Köhler, Harry. 2022. Potilaan ja lääkärin yhteistyö. Parantavan hoitosuhteen ytimessä. 1.painos. Helsinki: Duodecim Kustannus Oy.

Laulainen, Sanna & Zitting, Joakim & Niiranen, Vuokko. 2020. Kasvatavat osaamisvaatimukset-taakka vai mahdollisuus? Teoksessa Uudistuva sosiaali- ja terveysala. Huhtala, Anneli & Taskinen, Helena. 2020. Tampere: University press. 171-172.

Lindh, Jari & Hautala, Sanna. 2022. Sosiaalinen kuntoutus monialaisena käsitteenä ja käytäntönä. Teoksessa Kuntoutuminen. Autti-Rämö & Salminen, Anna-Liisa & Rajavaara, Marketta & Melkas, Susanna (toim.) 2022. Duodecim. Printon: Tallinna.

Mattila, Kati-Pupita. 2007. Arvostava kohtaaminen. Arjessa, auttamistyössä ja työyhteisössä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Mieli. Suomen mielenterveys ry. Vuorovaikutustaitoja voi oppia. <https://mieli.fi/vahvista-mielenterveyttasi/ihmissuhteet-ja-vuorovaikutus/vuorovaikutustaitoja-voi-oppia/> Viitattu 23.8.2024

Mussener, Ulrika & Svensson, Tommy & Soderberg, Elsy & Alexanderson, Kristina. 2008. Encouraging Encounters. Sick-Listed Persons' Experiences of Interactions with Rehabilitation Professionals. Article. Social work in Health care. Volume 46, 2007. Issue 2. 1. <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1300/J010v46n02_05?casa_token=P5ggRvWQ8sAAAAA:S7UYoV9ZkHx7GG6nfOSKsrM8cVp-J_qpZR2qBgclPAZvkFhX9NYyN2u4Z-yWxgDYD3u1i0kjFWK>. Viitattu 20.6.2024

Mönkkönen, Kaarina. 2018. Vuorovaikutus asiakastyössä. Asiakkaan kohtaaminen sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki: Gaudaemus.

Notko, Tiina. 2016. Vuorovaikutussuhteet ja valtaistuminen. Kuntoutustyöntekijän ja vammaisen ihmisen näkemyksiä vammaisuudesta. Akateeminen väitöskirja. Lapin Yliopisto. Acta Universitatis Lapponiensis 333.

Oksanen, Jukka & Poikolainen, Jaana. 2018. Kohtaamisen merkitys – tasavertainen kohtaaminen. Mitä se on? 5.11.2018. <<https://kohtaanuori.metropolia.fi/kohtaamisen-merkitys-tasavertainen-kohtaaminen-mita-se-on/>> Viitattu 2.1.2025.

Perkka-Jortikka, Katriina. 2007. Hankalan ihmisen kohtaaminen.1. painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Räsänen, Juhani. 2014. Voimaantuminen ja elämänpolitiikka. Voimaantumisen rerussi-teoria, uskaltava vastuullisuus, valinta, optimointi ja komensointi. Järvenpää: Lector kustannus Oy.

Räsänen, Juhani. 2006. Voimaantumisen mahdollistaminen ja ratkaisut. Yhteisön, yhteiskunnan ja yksilön valtaistaminen. Järvenpää: Julkiviestintä.

Siitonen, Juha. 1999. Voimaantumisteorian hahmottelua. Väitöskirja. Acta Universitatis Ouluensis. Oulu: Oulun Yliopisto.

Siitonen, Juha. 1999. Voimaantumisteorian perusteiden hahmottelua. Oulun yliopisto. Oulu. 61, 87-88, 93, 95, 117. <<https://oulurepo.oulu.fi/bitstream/handle/10024/37001/isbn951-42-5340-X.pdf?sequence=1&isAllowed=y>>. Viitattu 15.4.2024

Sipari, Salla. 2021. Kuntoutuminen arkipäiväistyy kuntoutumiseksi arjessa. Teoksessa kuntoutuminen- yhteiskehittelyä arjessa. Paalasmaa, Pekka & Sipari, Salla & Lönnqvist, Mira & Roivas, Marianne. Metropolia ammattikorkeakoulu. <<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/484694/2021%20TAITO%2067%20Kuntoutuminen%20%e2%80%93%20Yhteiskehittely%c3%a4%20arjessa.pdf?sequence=2&isAllowed=y>> Viitattu 12.10.2024

Sipari, Salla & Mäkinen, Elisa & Paalasmaa, Pekka (toim.). 2014. Kuntoutettavasta kehittäjäkumppaniksi. Metropolia ammattikorkeakoulun julkaisusarja. Aatos artikkelit 13. <<https://core.ac.uk/download/pdf/80994512.pdf#page=10>>. Viitattu 20.1.2024.

Sitra. Herlin, Anna & Jaakkola, Minttu. 2022. Ekokriisin keskellä suurinta sivistystä on ennakkoluuloton kohtaaminen. 13.6.2022. <<https://www.sitra.fi/blogit/ekokriisin-keskella-suurinta-sivistysta-on-ennakkoluuloton-kohtaaminen/>> Viitattu 2.1.2025.

Sosiaali- ja terveysalan tietopalvelu. Kunnioittava kohtaaminen on voimauttava vaikutus kaikille. Ote kirjasta Kunnioittavan kosketuksen käsikirja. Tuula Styrman ja Marika Torniainen. Jyväskylä. <<https://www.sosiaalialantietopalvelu.fi/kunnioittavakohtaaminen.html>>. Viitattu 20.1.2024.

Suominen, Sauli & Tuominen, Merja. 2007. Palveluohjaus. Portti itsenäiseen elämään. Helsinki: Picaset Oy.

STM. Sosiaali- ja terveysministeriö. 2023. Periaatepäätös. Mielenterveyden edistäminen. <https://stm.fi/documents/1271139/148062577/VNPP_MT_FINAL_luonnos_periaatep%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s_20230321.pdf/d6ce9e8c-06cd-7385-56a6-bed3dc4557cc?t=1679483639326> Viitattu 23.8.2024

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2022. Valtakunnalliset lääkinälliseen kuntoutukseen ohjaamisen perusteet. Opas terveyden- ja sosiaalihuollon ammattilaisille ja kuntoutuksen parissa työskenteleville. Helsinki. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164488/STM_2022_17_J.pdf?sequence=1&isAllowed=y> Viitattu 21.12.2024

STM. Kuntoutus. <<https://stm.fi/sotepalvelut/kuntoutus>> Viitattu 23.8.2024

Tapaninen, Annikka & Kauppinen, Tapani & Kivinen, Kirsti & Kotilainen, Helinä & Kuren-
niemi, Marja & Pajukoski, Marja. 2002. Ympäristö ja hyvinvointi. Stakes. Helsinki. WSOY.

Tasavallan presidentti. 2025. Tasavallan presidentti Alexander Stubbin uudenvuodenpuhe 1.1.2025. <<https://www.presidentti.fi/tasavallan-presidentti-alexander-stubbin-uudenvuodenpuhe-1-1-2025/>> Viitattu 2.1.2025.

TENK 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa 2023. 1. painos Helsinki, Tutkimuseettinen neuvottelukunta julkaisuja 2 / 2023. <https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf> Viitattu 23.12.2024

THL. Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. 2017. Terveydenhuollon asiakaslähtöisyys. Palvelujen käyttäjien kokemuksia terveystalvelujen toiminnasta. 1. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/134728/URN_ISBN_978-952-302-880-7.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Viitattu 29.3.2024.

Toikko, Timo & Rantanen, Teemu. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. 3. korjattu painos. Tampere: University Press Oy.

Tutkimuseettinen neuvottelulautakunta. HTK 2023. <<https://tenk.fi/fi/ajankohtaista/htk-2023-ohje-julkaistu>>. Viitattu 20.1.2024.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Tammi.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Työterveyslaitos. Työn imu. <https://www.ttl.fi/teemat/tyohyvinvointi-ja-tyokyky/tyon-imu>> Viitattu 18.8.2024

Valli, Raine. 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. 5. uudistettu painos. Jyväskylä: Ps -kustannus.

Valli, Raine. 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 5. uudistettu painos. Jyväskylä: Ps-Kustannus.

Valli, Raine & Aaltola, Juhani. 2015. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 4. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Valtioneuvosto. Sipilä, Juha 2015. Ratkaisujen Suomi. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strateginen opas. <https://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1427398/Ratkaisujen+Suomi_FI_YHDISTETTY_netti.pdf>. Viitattu 29.3.2014

Vilka, Hanna. 2021. Tutki ja kehitä. 5. päivitetty painos. Keuruu: PS-kustannus.

YTHS. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö. Sosiaaliset suhteet. <<https://www.yths.fi/terveys tieto/mielenterveys/sosiaaliset-suhteet/?cn-reloaded=1>> Viitattu 23.8.2024

Tiedote tutkimuksesta

Kuntoutujan ja ammattilaisen välinen kohtaaminen kuntoutujan voimaantumisen edistämiseksi

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Teitä pyydetään mukaan tutkimukseen, jossa pyritään kuvaamaan kuntoutujan ja ammattilaisen välisen voimaannuttavan kohtaamisen tekijöitä. **Kuntoutujana** sovellutte tutkimukseen kuntoutusyrityksen asiakkaana.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen kyselyyn vastaamalla on täysin vapaaehtoista. Suostumus vastausten käyttöön vahvistetaan ruksittamalla ruutu paperisessa versiossa. Sähköisessä kyselyversiossa vaaditaan valitsemaan Kyllä tai Ei vaihtoehto. Suostumuksen peruminen on mahdollista milloin tahansa. Peruminen ei vaikuta henkilötietojen käsittelyyn, sillä niitä ei kerätä.

Tutkimuksen tarkoitus

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoituksena on kuvata kuntoutujan ja ammattilaisen välisen kohtaamisen edistäviä ja rajoittavia tekijöitä kuntoutujan voimaantumisen edistämiseksi.

Tutkimuksen toteuttajat

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tekijä toteuttaa tämän tutkimuksen osana YAMK opintoja, Metropolia Ammattikorkeakoulussa Helsingissä.

Tutkimusmenetelmät ja toimenpiteet

Tutkimukseen kerätään aineistoa vapaaehtoisesti ja täysin nimettömästi kuntoutujilta ja kuntoutusalan ammattilaisilta **paperisella tai sähköisellä kyselylomakkeella**. Paperiset kyselylomakkeet ovat saatavilla kuntoutujille yksikön **odotusaulassa** ja kuntoutusalan ammattilaisille **taukuhuoneessa**. Mikäli päätät vastata sähköiseen kyselyyn, pääset siihen ohjeessa olevan Qr-koodi kuvakkeen kautta. Molemmat kyselyversiot ovat täysin nimettömiä ja vapaaehtoisia. Kyselyt ovat saatavilla 16.8-28.8.2024 välisenä aikana kuntoutujille sekä kuntoutusalan ammattilaisille.

Kustannukset ja niiden korvaaminen

Tutkimukseen osallistuminen ei maksa teille mitään. Osallistumisesta ei myöskään makseta erillistä korvausta.

Tutkimustuloksista tiedottaminen

Tutkimustulokset tutkimuksen tekijä raportoi tutkimusyksikön työyhteisölle yhteisessä kokouksessa. Tutkimustyöntekijälle voi myös lähettää sähköpostia tuloksiin liittyen talvella 2024. Tutkimuksen tekijä vastaa mielellään sähköpostei-

hin ja kuvaa tutkimuksen tuloksia. Tutkimustulokset julkaistaan myös Metropolia ammattikorkeakoulun YAMK opintojen päättyessä lopputyö raportissa, joka julkaistaan myös Theseukseen.

Tutkimuksen päätyminen:

Tutkimuksen tekijä voi keskeyttää tutkimuksen, mikäli tutkimuksen aikana tutkimuksen tekijällä ilmenee esteitä, jotka estävät tutkimuksen jatkamisen.

Tutkimuksen aineistojen hävittäminen:

Tutkimuksen päätyttyä, sähköinen kysely deletoidaan Google Forms ohjelmistosta, paperiset versiot hävitetään tietosuojaraskakoriin ja kaikki aineisto hävitetään marras-joulukuussa 2024.

Lisätiedot

Pyydämme teitä tarvittaessa esittämään tutkimukseen liittyviä kysymyksiä tutkimuksen tekijälle.

Tutkimuksen tietosuojaseloste: Henkilötietojen käsittely tutkimuksessa

Henkilötiedot:

Tutkimuksessa ei kerätä minkäänlaisia henkilötietoja kuntoutujilta eikä kuntoutusalan ammattilaisilta.

Aineiston suojausperiaatteet:

Sähköiset kyselylomakkeet tallennetaan Metropolia Ammattikorkeakoulun hyväksymälle yksityiselle z-verkkolevyasemalle, joka on tutkimuksen tekijän omalla tietokoneella.

Paperiset kyselylomakkeet skannataan tutkimuksen tekijän henkilökohtaiselle tietokoneelle, josta ne siirretään yksityiselle z-verkkolevyasemalle. Tämän skannauksen jälkeen paperiset lomakkeet hävitetään tutkimusyksikön tietosuojaraskakoriin. Tietosuojaraskakori tyhjennetään tutkimusyksikön sopimuksen mukaisesti.

Tutkimuksen kesto aika:

Tutkimuksen kysely toteutuu 16.8- 28.8.2024 välisenä aikana. Tutkimuksen tavoitteena on päätyä joulukuussa 2024 tai tammikuun 31 päivänä 2025.

Tietojen luovuttaminen tutkimusrekisteristä:

Tutkimustulokset tutkimuksen tekijä raportoi työyhteisön kokouksessa. Tutkimustulokset kirjataan tehtävä raporttiin, joka on osa Metropolia ammattikorkeakoulun YAMK-opintoja. Raportti julkaistaan Theseuksessa.

Tutkimuksen tekijä
Jenni Kauranen
Toimintaterapeutti (YAMK-opiskelija)
jenni.kauranen@metropolia.fi

Qr-koodi sähköiseen Kuntoutujan kyselyyn

Aseta puhelimen/ älylaitteen kamera QR -koodin päälle.

Kamera tunnistaa sivuston "**typeform.com**".

Klikkaa sitä ja sinulle avautuu kysely puhelimeesi.

Kyselyn päätteeksi PAINA SUBMIT, jolloin kysely päättyy ja sammuu.

**Vastauksia voit lähettää sähköisesti ajalla 16.8-28.8.2024.
Kyselyyn pääset tämän QR koodin kautta.**

Kiitos vastauksistasi!

Ystävällisin terveisin
Jenni Kauranen
Toimintaterapeutti (YAMK-opiskelija)
jenni.kauranen@metropolia.fi

Qr-koodi sähköiseen kuntoutusalan ammattilaisen kyselyyn

Aseta puhelimen/ älylaitteen kamera QR -koodin päälle.

Kamera tunnistaa sivuston "**typeform.com**".

Klikkaa sitä ja sinulle avautuu kysely puhelimeesi.

Kyselyn päätteeksi PAINA SUBMIT, jolloin kysely päättyy ja sammuu.

Vastauksia voit lähettää sähköisesti 16.8-28.8.2024. QR koodin kautta.

Lämmin kiitos vastauksistasi!

Ystävällisin terveisin

Jenni Kauranen

Toimintaterapeutti (YAMK-opiskelija)

jenni.kauranen@metropolia.fi

Kysely kuntoutujalle

Kuntoutujan ja ammattilaisen välinen kohtaaminen kuntoutujan voimaantumisen edistämiseksi

Kyselyn täyttämiseen menee noin 10-15 min.

Kiitos osallistumisestasi kyselyyn!

Rakittamalla ruudun, annat suostumuksen vastauksen käyttöön tutkimuksessa.

Saatteko kuntoutusta Kelan, Hyvinvointialueen tai vakuutusyhtiön maksusitoumuksella? *(ympyröi vastauksesi)*

KYLLÄ

EN

ITSEMAKSAVA

MUU, mikä? _____

1.Mihin ikä haarukkaan kuulut? *(Ympyröi vastauksesi)*

15-25 vuotias

25-35 vuotias

35-45 vuotias

45-55 vuotias

55-65 vuotias

yli 65-vuotias

Voimaannuttava kohtaaminen

Kohtaaminen on sanatonta ja sanallista viestintää. Eleet, ilmeet, tunteet ovat kohtaamisessa mukana. Myös mielen ajatukset ovat läsnä kohtaamisessa. Kuntoutujalähtöinen kohtaaminen tulee olla kunnioittavaa tietoista läsnäoloa ja yhteistä avointa dialogia. Kuntoutujan tulee saada tunne tuen saamisesta, kuntoutujan tulee tunnistaa itselle asetetut vaatimukset tasapainoisina ja saada tunne, että pystyy itse vaikuttamaan omiin päätöksentekoihin.

2. Edistääkö kuntoutusalan ammattilaisen kanssa toteutuva **kohtaaminen voimaantumistasi?** (ympyröi vastauksesi)

KYLLÄ

EI

Voit perustella vastauksesi

---

3. Mitkä tekijät vaikuttavat kuntoutusalan ammattilaisen kanssa voimaannuttavaan **kohtaamiseen rajoittavasti/ haittaavasti?** (*melu, äänet, tilan lämpötila, kiire, ei tapahtunut kohtaamista, en tullut kuulluksi...*)

---

4. Mitkä tekijät vaikuttavat kuntoutusalan ammattilaisen kanssa voimaannuttavaan **kohtaamiseen edistävästi** (sinut huomioitiin, syntyi avoin keskustelu, luottamus, ei ollut kiire.....)

Kuntoutujan voimaantuminen

Voimaantumisen käsitteeseen kuuluu mm. kuntoutujan tunne kykenevyydestä, tieto omasta tahdosta ja itsehallinnasta, tunne vapaudesta, arvostuksesta ja tunne pystyvyydestä, pystyvyys osallistua. Voimaantumisen edistäminen toteutuu yhteisessä kohtaamisessa, jossa kuntoutuja tulee kuulluksi. Kohtaamisessa kuntoutujan valtaistuminen motivoi, sitouttaa edistämään omaa hyvinvointiaan.

5. Ympyröi alapuolelta tekijöitä, jotka mielestäsi **edistävät voimaantumistasi kohtaamisessa** ammattilaisen kanssa

huomaavaisuus

arvostus

avoin keskustelu

tasavertaisuus

kuulluksi tuleminen

läsnäolo

kunnioitus

yhteinen ymmärrys

Onko joitain muita tekijöitä tai vaikuttavia asioita, jotka mielestäsi edistävät voimaantumistasi kohtaamisessa?

6.Mitkä tekijät mielestäsi **rajoittavat/heikentävät voimaantumisesi** kohtaamisessa kuntoutusalan ammattilaisen kanssa? (*esim. en saavuta tavoitteita, en tule kuulluksi, en pysty päättämään omasta kuntoutuksesta...*)

Kaunis kiitos vastauksistasi! Jätäthän kyselylomakkeen vastauslaatikkoon.

Mikäli olet kiinnostunut tutkimustuloksista, voit kysellä tutkimuksen tekijältä talvella 2024
Jenni Kauranen toimintaterapeutti
(YAMK-opiskelija)
jenni.kauranen@metropolia.fi

Kysely kuntoutusalan ammattilaiselle

Kuntoutujan ja ammattilaisen välinen kohtaaminen kuntoutujan voimaantumisen edistämiseksi

Kyselyn täyttämiseen menee noin 10-15 min.

Kiitos jo osallistumisestasi kyselyyn!

Raksittamalla ruudun, annat suostumuksen vastauksen käyttöön tutkimuksessa.

Kohtaaminen

Kohtaaminen on uniikki hetki, se on sanatonta ja sanallista viestintää. Eleet, ilmeet, tunteet ovat kohtaamisessa mukana. Myös mielen ajatukset ovat läsnä kohtaamisessa. Kohtaaminen tulee olla kunnioittavaa tietoista läsnäoloa ja yhteistä avointa dialogia. Kohtaamisessa tulee näyttäytyä kunnioittava kohtelu kuntoutujaa kohtaan, kuntoutujan tulee saada tunne tuen saamisesta, kuntoutujan tulee tunnistaa itselle asetetut vaatimukset tasapainoisina ja saada tunne, että pystyy itse vaikuttamaan omiin päätöksentekoihin.

1.Edistääkö kohtaaminen kuntoutujan voimaantumista? (ympyröi vastauksesi)

KYLLÄ

EI

Tähän voit perustella vastauksesi

---

2. Mitkä tekijät vaikuttavat **rajoittavasti** voimaannuttavaan **kohtaamiseen** kuntoutujan kanssa? *(ei ole aikaa, suorituspaine organisaatiolta, ympäristö tai olosuhteet eivät tue kohtaamista, ei synny yhteistä ymmärrystä...)*

---

3. Mitkä tekijät vaikuttavat **edistävästi** voimaannuttavaan **kohtaamiseen** kuntoutujan kanssa? *(ammattilaisella on aikaa, ympäristö mahdollistaa, organisaation kulttuuri ymmärtää kohtaamisen merkityksen....)*

Kuntoutujan voimaantuminen

Voimaantumisen käsitteeseen kuuluu mm. kuntoutujan tunne kykenevyydestä, tieto omasta tahdosta ja itsehallinnasta, tunne vapaudesta, arvostuksesta ja tunne pystyvyydestä, pystyvyys osallistua. Kuntoutujalähtöinen kohtaaminen tulee olla kunnioittavaa tietoista läsnäoloa ja yhteistä avointa dialogia ja tällöin kohtaaminen on voimauttavaa. Voimaantumisen edistäminen toteutuu yhteisessä kohtaamisessa, jossa kuntoutuja tulee kuulluksi. Kohtaamisessa kuntoutujan valtaistuminen motivoi, sitouttaa sekä edistää kuntoutuksen vaikuttavuutta.

4. Mitkä tekijät vaikuttavat **rajoittavasti kuntoutujan voimaantumiseen** kohtaamisessa? (*kiire, suorittamisen paine, ympäristö, olosuhteet, tila, yhteinen kieli...*)

---

5. Ympyröi alapuolelta tekijöitä, jotka mielestäsi **edistävät kuntoutujan voimaantumista kohtaamisessa**

huomaavaisuus

arvostus

avoin keskustelu

tasavertaisuus

kuulluksi tuleminen

läsnäolo

kunnioitus

yhteinen ymmärrys

Onko joitain muita tekijöitä tai vaikuttavia asioita?

Kaunis kiitos vastauksistasi. Jätäthän lomakkeen vastauslaatikkoon.

Analyysikysymys: Mitkä tekijät a) edistävät ja b) rajoittavat voimaannuttavaa kohtaamista kuntoutujan ja ammattilaisen välillä kuntoutujan voimaantumisen edistämiseksi?

Analyysiyksikkö: ajatuksellinen kokonaisuus.

(* Merkityt tekijät, ovat kuntoutujien itse kuvaamia)

Alkuperäinen ilmaisu Edistävät tekijät Kuntoutujat	Pelkistetty ilmaisu	Alaluokka	Yläluokka
minut huomioitiin *	huomiointi	Huomioiduksi tuleminen*	
syntyi avoin keskustelu	avoin keskustelu	Avointa vuorovaikutuksellista keskustelua	
avoin keskustelu	avoin keskustelu		
avoimuus	avoimuus	Avoimuus	
luottamus *	luottamus	Luottamus toiseen*	
aidosti läsnä oleva ilmapiiri	läsnäolo	Läsnä oleva ilmapiiri	
ei ollut kiire	ei kiirettä	Rauhallisuus ja kiireettömältä tuntuva ilmapiiri	
rauhallinen tilanne	rauhallisuus		
kiireetön ilmapiiri	kiireettömyys		